

ΠΕΡΙ ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΣΚΟΠΙΟ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2025 • ΤΕΥΧΟΣ 11

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Η ταινία που μπορεί να
απογειώσει την Πελοπόννησο

Τα αυθεντικά
προϊόντα από
την Καλαμάτα

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
"ΕΝΩΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"

📍 Ιατροπούλου 10, Καλαμάτα, Τ.Κ. 24 133
📱 @mukalamata
✉ mukalamata@messiniaunion.gr
☎ +30 27210 23854

ΣΤΟΥΠΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ STARTPC

Κοραή 9 και Κανάρη 24100 Καθαμάτα • 2721090065 • www.startpc.gr • sales@startpc.gr

Η μεγαλύτερη εταιρεία Πληροφορικής στο νομό Μεσσηνίας
με πελάτες σε όλη την Πελοπόννησο με υποστήριξη σε περισσότερα
από 1500 λογισμικά εμπορικής διαχείρισης – Λογιστικής – Μισθοδοσίας.
Ρωτήστε μας για τις ανάγκες σας.

1η Ιουλίου

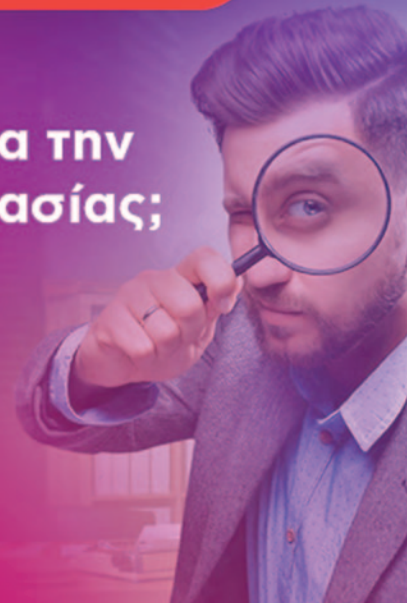
Οριστική έναρξη

Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας
για Βιομηχανίες & Λιανεμπόριο!

- ☑ Ψηφιακή κάρτα με 1 κλικ
- ☑ 100% διασφάλιση εργοδότη
- ☑ Άμεση ενημέρωση & καθοδήγηση εργαζομένων για ορθή χρήση κάρτας
- ☑ Σύστημα προειδοποιήσεων για αποφυγή παράβασης (Alert System)
- ☑ Αυτόματη διόρθωση αλλογών σε ωράρια (π.χ. 6h/7h ημέρα)
- ☑ Αυτόματη δημιουργία απολογιστικής δήλωσης
- ☑ Δυνατότητα αυτόματου υπολογισμού μισθοδοσίας

Ψάχνεις τη λύση για την
Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας;

ERGANI
EPSILON SMART

Τώρα η Ταμειακή Μηχανή
είναι πάντα μαζί σας!

Ψηφιακή Ταμειακή σε Κινητό & POS
για άμεση έκδοση παραστατικών,
οποιαδήποτε στιγμή!

ΚΑΙ Αποστολή Παραστατικών
μέσω SMS & Viber!

Έχεις Εστιατόριο;
Είσαι Smart!

EPSILON SMART RESTAURANT

Η νέα Εφαρμογή Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης
για εστιατόρια που περιλαμβάνει:

- Δελτία παραγγελίας και όλα τα υπόλοιπα παραστατικά, με πιστοποίηση μέσω παρόχου
- Διασύνδεση με POS

Παγκόσμια Ένωση στα
WITSA Global Innovation
and Tech Excellence

Από τριτοκοσμικό παζάρι να γίνει ευρωπαϊκή αγορά 25

Περιεχόμενα

8. ΑΡΘΡΟ:
Η «Οδύσσεια» αποτελεί μια ευκαιρία που μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθεί
11. Ο δήμαρχος Πύργου Στάθης Κανής μιλάει στο «Περισκόπιο»
21. Ο Γιάννης Μπούτος εξομολογείται:
«Αδίκησα το χωριό μου»
34. Γιώργος Κακούτης - διευθυντής γραφείου ΕΟΤ στο Βελιγράδι: «Γνωρίζουν οι τουρίστες των Βαλκανίων την Πελοπόννησο;»
37. Θεόδωρος Λάμπρος: 15 χρόνια προσηλωμένος στην Ιστορία του 1821
40. Αγία Φωτεινή: Μία από τις πιο παράξενες εκκλησίες του κόσμου βρίσκεται στην Αρκαδία
43. Γιάννης Εγγλέζος - ηθοποιός: “Ολα θέλουν κόπο αλλά χρειάζεται και τύχη”
46. InstaStories
49. Κολοκυθοκεφτέδες νηστίσιμοι

ΤΖΙΝΑ ΚΑΡΕΛΙΑ

Αθόρυβα
στο τιμόνι του
Λυκείου Ελληνίδων 15

Από το 1955 εξελισσόμαστε συνεχώς, από την πρώτη μας αναγλυφοτυπική μηχανή έως τις σύγχρονες λύσεις εκτύπωσης.

Από premium ετικέτες ρολού και προσεγμένα κουτιά συσκευασίας, μέχρι εκτυπώσεις για κάθε σας ανάγκη, δίνουμε μορφή στις ιδέες σας.

Με καινοτομία, συνέπεια και αφοσίωση, προσφέρουμε αξιόπιστα και καλαίσθητα προϊόντα, προσαρμοσμένα στις ανάγκες σας.

Σας ευχαριστούμε που είστε δίπλα μας σε αυτήν την πορεία!

Έκτυπώσεις από τό 1955

📍 Αντικάλαμος, Καλαμάτα
☎ +30 27210 63856
✉ george@dikaios.gr
🌐 www.dikaios.gr

Ιδιοκτησία
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕ

Εκδότης - Διευθυντής
Δημήτρης Πλεμμένος

Σύμβουλος Εκδοσης
Ντίνος Δ. Πλεμμένος

Συντακτική Ομάδα
Γιώργος Παναγόπουλος

Νίκος Τσουμπράκος

Γιάννης Σινάπης

Θανάσης Λαγός

Τάσος Ανδρικόπουλος

Μαρία Τομαρά

Αννα Αγγελίδου

Κώστας Μπούρας

Κωνσταντίνα Δρακουλάκου

Ατελιέ
Γιάννης Σακκάς

Εμπορική Διεύθυνση
Λεωνιδία Πλεμμένου

Υποδοχή Διαφήμισης
Κατερίνα Γιατράκου

Υπεύθυνος Κυκλοφορίας
Στάθης Βρεττός

Γεωργούλη 26 - Καλαμάτα 24100
email: elefklm@gmail.com
ISSN: 2945-2902

Το «Περισκόπιο» κυκλοφορεί ως ένθετο στις εφημερίδες «Ελευθερία» της Μεσσηνίας, «Πρώτη» της Ηλείας, αναρτάται στις ηλεκτρονικές εφημερίδες eleftheriaonline.gr, protinews.gr, spartanews.gr και διανέμεται σε πολλά σημεία - κεντρικά και περιφερειακά - των νομών Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας και Λακωνίας.

Editorial

Μια ταινία μπορεί να απογειώσει την Πελοπόννησο

Η «Οδύσσεια», η ταινία που γυρίστηκε στην Πυλία και στην Ακροκόρινθο είναι χρυσή ευκαιρία για να μάθει το παγκόσμιο κοινό την Πελοπόννησο. Η γνωστή ιστορία του Ομήρου σε συνδυασμό με τους διάσημους συντελεστές και τα εκπληκτικά τοπία είναι πρώτης τάξεως διαφήμιση και όταν θα προβληθεί στις αίθουσες του χρόνου θα μας δώσει προστιθέμενη τουριστική αξία. Αν μάλιστα πάρει και Οσκαρ τόσο το καλύτερο. Ο δικός μας ρόλος είναι να προετοιμαστούμε για να υποδεχθούμε τα όποια κέρδη αποφέρει η ταινία. Το άρθρο του Γ. Παναγόπουλου περιγράφει τι πρέπει να κάνει η Πελοπόννησος.

Ενα πολύ σοβαρό θέμα είναι η κατάσταση και η λειτουργία της Κεντρικής Αγοράς Καλαμάτας που από την δεκαετία του '80 που λειτούργησε έχει αφηθεί στην φθορά του χρόνου και οι αυθαιρεσίες την έχουν μετατρέψει σε τριτοκοσμικό παζάρι. Δεν υπερβάλλουμε, όπως δεν υπερβάλλουμε με το να ζητάμε να γίνει ευρωπαϊκή αγορά. Το έχουν ανάγκη και το ζητάνε ντόπιοι και ξένοι καταναλωτές. Ο Θαν. Λαγός και ο Γ. Σινάπης περιγράφουν το τοπίο της ΚΑΚ.

Πρόσφατα κυκλοφόρησε ο πρώτος τόμος με την αυτοβιογραφία του μεγάλου Μεσσήνιου πολιτικού του αείμνηστου Γιάννη Μπούτου. Εκτός από την περιγραφή της σταδιοδρομίας του μεγάλη εντύπωση κάνει η γενναία αυτοκριτική του. Κάτι που σπανίζει για τους πολιτικούς του καιρού μας. «Αδίκησα το χωριό μου» λέει σε κάποιο σημείο. Όταν διαβάσετε θα καταλάβετε.

«Αθόρυβα στο τμήμα του Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας» βρίσκεται η Τζίνα Καρέλια που πήρε την σκυτάλη από την, μητέρα του συζύγου της, Βίκυ Καρέλια δίπλα στην οποία και μαθήτευσε. Εξηγεί στο «Π» την λειτουργία του Λυκείου, τις δράσεις και τις προοπτικές του.

Η «Ανάπτυξη, μόνο μέσα από συνεργασίες Δήμων και Περιφερειών» είναι η πρόταση του δημάρχου Πύργου Ηλείας Στάθη Καννή ο οποίος παρουσιάζει το παρόν και το μέλλον της πόλης του.

Στον Πύργο επίσης ζει και δραστηριοποιείται ο ιστορικός Θεόδωρος Λάμπρος, ο οποίος ασχολείται πάνω από 15 χρόνια σε βάθος με την Επανάσταση του 1821.

Ο Καλαματιανός ηθοποιός Γιάννης Εγγλέζος που πρωταγωνιστεί αυτό τον καιρό στην τηλεοπτική σειρά «Άγιος Ερωτας» έδωσε μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη στη Μαρία Τομαρά.

Τέλος, μία από τις πιο παράξενες εκκλησίες του κόσμου βρίσκεται στην Αρκαδία.

Ντίνος Δ. Πλεμμένος

Επισκευή & Συντήρηση Αυτοκινήτων

- Ηλεκτρονική Διάγνωση
- Γενικό Service
- Αλλαγή Ιμάντα Χρονισμού
- Προγραμματισμός Εγκεφάλων
- Αλλαγή Αναρτήσεων
- Επισκευές Μίζας
- Επισκευές Παντός Τύπου και πολλήs ακόμα υπηρεσίες
- Καθαρισμός Μπεκ
- Πλήρωση Φρέον
- Επισκευή Φρένων
- Ευθυγράμμιση

✓ Για την επισκευή του αυτοκινήτου σας ελάτε στους καλύτερους

✓ Με σεβασμό στον πελάτη και πάθος για την εργασία μας!

✓ Ελεγχος - Επισκευή από επαγγελματίες

✓ Με εμπειρία δεκαετιών και συνεχή ενημέρωση, σας εγγυόμαστε το αποτέλεσμα των εργασιών μας.

Ασπρόχωμα, Καλαμάτα Κόμβος Ζαφείρη

Κινητό: 6945-478611, Σταθερό: 27210 93530
e:kapsalasp@hotmail.com

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
ΜΠΕΚ

• ΜΠΕΚ ΒΕΝΖΙΝΗΣ ΕΜΜΕΣΟΥ ΨΕΚΑΣΜΟΥ

• ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ

• ΕΛΕΓΧΟΣ • ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ • ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ • ΦΡΕΟΝ

ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΩΡΑ
ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΚΑΙ ONLINE

• ΜΠΕΚ ΒΕΝΖΙΝΗΣ ΑΜΕΣΟΥ ΨΕΚΑΣΜΟΥ
• ΜΠΕΚ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ COMMON RAIL

Η «Οδύσσεια» αποτελεί μια ευκαιρία που μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθεί

Η ταινία «Οδύσσεια», η οποία γυρίζεται αυτή την περίοδο στη Μεσσηνία και την Κορινθία, συνιστά μια σπουδαία ευκαιρία προβολής για την ευρύτερη περιοχή. Πρόκειται για μια μεγάλη κινηματογραφική παραγωγή, με σκηνοθέτη τον Κρίστοφερ Νόλαν και τη συμμετοχή ηθοποιών παγκόσμιας αναγνώρισης, όπως ο Ματ Ντέιμον και ο Τομ Χόλαντ. Η απήχηση που θα έχει αυτή η ταινία δεν μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια αυτή τη στιγμή, αλλά είναι βέβαιο ότι θα είναι σημαντική. Μάλιστα, η προβολή της περιοχής μπορεί να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο, εάν συνοδευτεί από κατάλληλες επικοινωνιακές δράσεις.

Η Πελοπόννησος διαθέτει ιστορικούς τόπους παγκόσμιας ακτινοβολίας και ανεκτίμητο φυσικό πλούτο. Έχει επισημανθεί πολλές φορές ότι πρέπει να προβάλλεται ως ένας ενιαίος τουριστικός προορισμός, ως ένα μεγάλο νησί, όπου μπορεί κανείς να επισκεφθεί τον τόπο γέννησης των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και όλα τα σημαντικά τοπία της ελληνικής μυθολογίας.

Παρά τα μοναδικά αυτά χαρακτηριστικά της, η Πελοπόννησος παραμένει τουριστικά ανεκμετάλλευτη, ενώ έχει τη δυνατότητα να προσφέρει μια πραγματικά διαφορετική ταξιδιωτική εμπειρία. Η υστέρησή της στον τουριστικό τομέα αποτελεί μια ανεκμετάλλευτη πλουτοπαραγωγική πηγή, η οποία, εάν αξιοποιηθεί σωστά, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των οικονομικών και δημογραφικών αδιεξόδων της περιοχής.

Η ταινία «Οδύσσεια», λοιπόν, δεν είναι απλώς μία ακόμα κινηματογραφική παραγωγή. Αποτελεί μια χρυσή ευκαιρία για να ξεκινήσει η Πελοπόννησος ένα νέο, δυναμικό τα-

ξίδι στον τομέα του τουρισμού. Οι Περιφέρειες Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδας οφείλουν να υιοθετήσουν μια κοινή στρατηγική στον τουριστικό τομέα, προκειμένου να παρουσιάσουν στην παγκόσμια αγορά ένα ενιαίο, ισχυρό τουριστικό προϊόν.

Έχει επισημανθεί πολλές φορές ότι πρέπει να προβάλλεται ως ένας ενιαίος τουριστικός προορισμός, ως ένα μεγάλο νησί, όπου μπορεί κανείς να επισκεφθεί τον τόπο γέννησης των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και όλα τα σημαντικά τοπία της ελληνικής μυθολογίας.

Η αξιοποίηση επικοινωνιακών ευκαιριών, όπως αυτή της «Οδύσσειας», πρέπει να λειτουργεί συμπληρωματικά προς μακροχρόνιες επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα, ώστε η περιοχή να εδραιωθεί ως τουριστικός προορισμός. Η αναβάθμιση των υποδομών σε δρόμους, αεροδρόμια, λιμάνια, σιδηροδρομικό δίκτυο και μαρίνες είναι επιλογές πρωταρχικής σημασίας. Εννοείται ότι δεν μπορούν να γίνουν όλα μέσα σε λίγα χρόνια.

Χρειάζεται να τεθούν προτεραιότητες, οι οποίες θα υπηρετούν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής. Μέσα στο επόμενο διάστημα απαιτείται η επιτάχυνση των διαδικασιών παραχώ-

ρησης του Αεροδρομίου της Καλαμάτας και η δρομολόγηση της ολοκλήρωσης του αυτοκινητοδρόμου από την Πάτρα έως την Τσακώνα. Αυτές οι δημόσιες επενδύσεις θα αποδώσουν άμεσα καρπούς, ενώ παράλληλα θα διευκολύνουν την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων.

Η δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων και επιχειρήσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών θα γίνει πολύ πιο εύκολη, εάν ο προορισμός γίνει αναγνωρίσιμος και διαφανεί αύξηση της τουριστικής κίνησης. Τα κεφάλαια επενδύονται εκεί όπου υπάρχει προοπτική κέρδους και φιλικό περιβάλλον υποδοχής. Οι τοπικές αρχές οφείλουν να ξεκαθαρίσουν το πολεοδομικό τοπίο και να διευκολύνουν επενδύσεις που θα σέβονται τον φυσικό πλούτο και την ιστορία της περιοχής.

Η Πελοπόννησος βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή, όπως καταδεικνύουν όλοι οι οικονομικοί και δημογραφικοί δείκτες. Δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί με τους παραδοσιακούς τρόπους. Χρειάζεται να στραφεί σε νέους τομείς, αξιοποιώντας ευκαιρίες και δυνατότητες. Η «Οδύσσεια» αποτελεί μια τέτοια ευκαιρία, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να λειτουργήσει ως αφορμή για έναν συνολικό επανασχεδιασμό της τουριστικής στρατηγικής της Πελοποννήσου.

Σε μια εποχή παγκόσμιων ανακατατάξεων, τίποτα δεν είναι δεδομένο ούτε εύκολο. Τα πάντα έχουν δυσκολίες, όμως το μόνο βέβαιο είναι ότι δεν μπορούμε να παραμένουμε στάσιμοι ή να περιμένουμε κάποια μαγική λύση. Αυτή δεν υπάρχει. Η αξιοποίηση κάθε ευκαιρίας που παρουσιάζεται είναι ο μόνος ασφαλής δρόμος προς την οικονομική ανάπτυξη και τη δημογραφική ανάκαμψη.

SCAN
OUR
WEB
SITE

EXTRA VIRGIN OLIVE OIL
FROM MESSINIAN OLIVE GROVES

25 YEARS OF CULTIVATION & BOTTLING

P.D.O. KALAMATA | Π.Ο.Π. Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
www.oliveoil-kanakis.gr | F: Kanakis Family | In: kanakis_family_olive_oil

Ψηφιακά Εργαλεία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

μηχανογραφική

CONSULTING SERVICES

Η ΝΕΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Επικοινωνήστε μαζί μας για να σας βοηθήσουμε
να αξιοποιήσετε την επιδότηση του προγράμματος

www.mhx.gr • τηλ. 2621040130

Ο δήμαρχος Πύργου Στάθης Καννής
μιλάει στο «Περισκόπιο»

«Ανάπτυξη, μόνο μέσα από συνεργασίες, Δήμων και Περιφερειών»

Στην προσπάθεια που καταβάλει η νέα δημοτική αρχή Πύργου, προκειμένου η πρωτεύουσα της Ηλείας να μπει σε τροχιά ανάπτυξης, αλλά και στην ανάγκη ύπαρξης συνεργασιών μεταξύ όλων των δήμων αλλά και των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, αναφέρθηκε ο δήμαρχος Πύργου Στάθης Καννής.

Όπως επεσήμανε, η ολοκλήρωση του μεγάλου αναπτυξιακής σημασίας έργου, Πατρών - Πύργου - Καλού Νερού - Τσακώνα, θεωρείται επιβεβλημένη ενώ παράλληλα σημείωσε ότι «κανένας Δήμος από μόνος του και καμία Περιφέρεια δεν μπορεί να πετύχει όλα εκείνα, τα οποία μπορούμε να πετύχουμε όλοι μαζί, για τον τόπο μας».

Συνέντευξη στην **Αννα Αγγελίδου**

■ **Αναλάβετε πριν από περίπου έναν χρόνο τα νιάτα του Δήμου Πύργου. Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες της νέας δημοτικής αρχής, αναφορικά με την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου;**

Ως νέα δημοτική αρχή, αναλάβαμε τα καθήκοντα μας τον Ιανουάριο του 2024 κι έκτοτε δίνουμε ένα διαρκή αγώνα για τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών του δήμου μας. Γνωρίζουμε ωστόσο, ότι για να βελτιωθεί η καθημερινότητα, θα πρέπει να τρέξουν και αναπτυξιακά έργα, τα οποία θα δώσουν στην περιοχή μας, την απαιτούμενη οικονομική άνθιση. Ήδη υλοποιείται, από την Πολιτεία, το έργο του αυτοκινητοδρόμου Πατρών-Πύργου που ουσιαστικά θα σημάνει την ασφάλη και άμεση διασύνδεση της πρωτεύουσας του Νομού Ηλείας με τους υπόλοιπους Νομούς.

Η Ηλεία και κατ' επέκταση και ο Πύργος, στηρίζονται σε δύο οικονομικούς πυλώνες, την αγροτική παραγωγή και τον τουρισμό, πάνω στους οποίους οφείλουμε να επενδύσουμε. Ο Δήμος Πύργου παρακολουθεί στενά και τις εξελίξεις που ήδη το ΤΑΙΠΕΔ έχει ξεκινήσει για τον λιμένα του Κατακόλου, που κάθε χρόνο προσελκύει εκατοντάδες κρουαζιερόπλοια. Αυτό το οποίο μας ενδιαφέρει είναι το λιμάνι μας να αναπτυχθεί και να γίνει ακόμα ελκυστικότερο προς τις εταιρείες κρουαζιέρας και κατ' επέκταση στους ίδιους τους επισκέπτες, πάντοτε όμως με βιώσιμες επενδύσεις που τελικά θα αποφέρουν όφελος για την τοπική κοινωνία και τους οικονομικούς φο-

ρείς που δραστηριοποιούνται στον Δήμο μας.

Παράλληλα, ο Δήμος Πύργου έχει ενταχθεί στο στρατηγικό σχέδιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΧΕ/ΒΑΑ). Πρόκειται για ένα σχέδιο που θα υλοποιηθεί σε δύο φάσεις και στο οποίο μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνονται τα έργα που αφορούν στον πολιτιστικό και ιστορικό περίπατο της πόλης του Πύργου (Αστικό Τρίγωνο Πολιτισμού και Ιστορίας), δηλαδή τη σύνδεση τριών ιστορικών τοπόσημων της πόλης του Πύργου (Μανωλοπούλειο, Θεματικό Πάρκο Ξυστή, υπνωτήρια του ΟΣΕ) και η σύνδεση όλων των παραπάνω μέσω της ανάπλασης των οδών ΣΠΚ και Τάκη Πετροπούλου και της μετατροπής τους σε «πράσινη διαδρομή». Κύριος στόχος μας είναι η ανάκτηση και η ανάδειξη της ταυτότητας του Δήμου Πύργου.

Επίσης, στα έργα της ΟΧΕ/ΒΑΑ περιλαμβάνονται η αστική ανάπλαση του ιστορικού κέντρου Πύργου, η Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοσίων Κτηρίων και Υποδομών (Συγκρότημα Αθλητικού Σταδίου στη Συντριάδα, Λάτσειο Δημοτικό Μέγαρο και Πολύκεντρο), η Ανάπλαση της οδού Καταραχίου, η δημιουργία Πράσινου Δικτύου μέσω δημιουργίας γωνιών ανακύκλωσης, κινητού πράσινου σημείου (Κ.Π.Σ.) καθώς και άλλα που θα δώσουν μία διαφορετική μορφή στην περιοχή.

Θεωρούμε ότι μέσα στα επόμενα χρόνια ο δήμος μας θα αλλάξει μορφή και θα γίνει ακόμα ελκυστικότερος για τους κατοίκους του, αλλά και για τους επισκέπτες.

“ «Θεωρούμε ότι μέσα στα επόμενα χρόνια ο δήμος μας θα αλλάξει μορφή και θα γίνει ακόμα ελκυστικότερος για τους κατοίκους του, αλλά και για τους επισκέπτες» ”

■ Τα τελευταία χρόνια ο Δήμος Πύργου έχει γνωρίσει σημαντικές «ήττες», που έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη της περιοχής. Η Ηλεία, στο σύνολο της, «σβήστηκε» από τον πανεπιστημιακό χάρτη, ενώ οι φήμες περί απομάκρυνσης του στρατοπέδου της ΣΕΤΤΗΛ, φαίνεται να επιβεβαιώνονται. Σε ποιες κινήσεις σκοπεύει να προχωρήσει η νέα δημοτική αρχή προκειμένου να ανακτήσει το χαμένο έδαφος;

Έχουμε ήδη έρθει σε επαφές με τους εκπροσώπους του υπουργείου Εθνικής Άμυνας, το οποίο θα λάβει και τις οριστικές αποφάσεις, και έχουμε ήδη εκφράσει την πλήρη αντίθεση μας, σχετικά με την κατάργηση και τη μεταφορά του στρατοπέδου της ΣΕΤΤΗΛ. Παράλληλα θέσαμε στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το ζήτημα της έκτασης αλλά και των κτιριακών εγκαταστάσεων, που σήμερα στεγάζεται η ΣΕΤΤΗΛ καθώς πρόκειται για έναν χώρο που βρίσκονται εντός της πόλης του Πύργου, και στόχος μας θα πρέπει να είναι η αξιοποίηση του είτε με την αναβάθμιση της ΣΕΤΤΗΛ, εάν παραμείνει, είτε με την παραχώρησή του στον Δήμο, εάν τελικά το υπουργείο Άμυνας επιλέξει να προχωρήσει σε κλείσιμο ή μεταφορά της μονάδας. Δυστυχώς, την προηγούμενη δημοτική θητεία, προχώρησε η κατάργηση των πανεπιστημιακών τμημάτων που λειτουργούσαν στη περιοχή του Πύργου. Η αναδιάρθρωση, ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε με την διαγραφή της Ηλείας από τον πανεπιστημιακό χάρτη, κάτι το οποίο οφείλει να διορθώσει η ίδια η πολιτεία. Αυτή τη στιγμή, ο Δήμος Πύργου, επεξεργάζεται ένα σχέδιο επανένταξής του στο πανεπιστημιακό χάρτη. Ο σχεδιασμός μας είναι σε εξέλιξη και πιστεύω ότι, παρά τις δυσκολίες, με αρκετή προσπάθεια και συντονισμό θα έχουμε θετικά αποτελέσματα.

■ Εδώ και μερικούς μήνες η «δια-ΝΕΟσις» έχει εκπονήσει μία μελέτη για την ανασυγκρότηση της Ηλείας, έχοντας στο επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία. Ποια είναι τα έργα τα οποία προτάσσει ο Δήμος Πύργου για την ανασυγκρότηση όχι μόνο του δήμου αλλά και τις ευρύτερης περιοχής;

Η μελέτη της «διαΝΕΟσις» για την ανασυγκρότηση της Ηλείας παραδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2023, με στόχο

την ολιστική, ισόρροπη και μακροχρόνια ανάπτυξη της Ηλείας, με χρονικό ορίζοντα το 2030. Εδώ και δύο χρόνια, έχουν πραγματοποιηθεί συσκέψεις, τόσο με την ομάδα των επιστημών της «δια-ΝΕΟσις» που έχει εκπονήσει την μελέτη, όσο και με τους φορείς της Πολιτείας, προκειμένου μετά την προτεραιοποίηση των έργων, να ξεκινήσει η υλοποίηση εκείνων που μελετητικά είναι έτοιμα. Μεταξύ των προτάσεων που έχουν κατατεθεί, πέρα από τα έργα της ΟΧΕ/ΒΑΑ, στα οποία έχω προαναφερθεί, είναι η κατασκευή Λαογραφικού Μουσείου Μαύρης Σταφίδας, που έχει σχεδιαστεί να γίνει στο χώρο όπου λειτουργούσε το παλαιό απεντομωτήριο στο Κατάκολο, η δημιουργία πάρκου για περιπατητικό και φυσιολατρικό τουρισμό στο Δέλτα του Αλφειού, η διεθνοποίηση του φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για παιδιά και νέους που κάθε χρόνο φιλοξενείται στην πόλη μας, η βελτίωση των λιμενικών υπηρεσιών κρουαζιέρας λιμένα Κατακόλου, η δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων και βιομηχανικών υποδομών και μια σειρά από μεγάλα αναπτυξιακά έργα που απαιτούν τη στήριξη από την πλευρά της Πολιτείας.

■ Ο σύγχρονος αυτοκινητόδρομος Πατρών- Πύργου φαίνεται ότι προχωρά με ιδιαίτερα γοργούς ρυθμούς και θα παραδοθεί στο σύνολο του έως το τέλος του έτους. Ωστόσο υπάρχουν ακόμα δύο εκκρεμότητες. Η πρώτη έχει να κάνει με την διασύνδεση της Αρχαίας Ολυμπίας με την Ολυμπία Οδό και η δεύτερη με τη συνέχιση του έργου από το Πύργο έως το Καλό Νερό και την Τσακώνα. Πόσο σημαντική είναι κατά τη γνώμη σας η ολοκλήρωση του σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου;

Η αναπτυξιακή προοπτική του νομού περνά μέσα από μεγάλα έργα, όπως είναι αυτό της ολοκλήρωσης του σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου, που δεν θα σταματά στο Δήμο Πύργου. Αυτός είναι και ο λόγος που έχουμε ταχθεί από την πρώτη στιγμή υπέρ της ολοκλήρωσης του έργου Πάτρα - Πύργος - Καλό Νερό - Τσακώνα. Πρόκειται για ένα έργο, όπως έχει επισημανθεί και στο παρελθόν, ζωτικής αλλά και αναπτυξιακής σημασίας όχι μόνο για την Ηλεία, αλλά και για τη Μεσσηνία, που θα προσφέρει τα μέγιστα στους κατοίκους αλλά και

στους επισκέπτες. Παρακολουθούμε στενά τις εξελίξεις στο υπουργείο Υποδομών και αναμένουμε τις οριστικές αποφάσεις για το έργο. Θεωρούμε επιβεβλημένη τη διασύνδεση της Ολυμπίας Οδού με την Αρχαία Ολυμπία, καθώς υπήρξε σχετική δέσμευση από πλευράς και του ίδιου του υπουργείου Υποδομών.

Εάν θέλουμε να μιλάμε για ένα αναπτυξιακό έργο, θεωρούμε ότι είναι και επιβεβλημένη η διασύνδεση του, έως και την Τσακώνα προκειμένου να ολοκληρωθεί και το «δακτυλίδι» των οδικών αξόνων της Πελοποννήσου.

■ Πολλές φορές έχει γίνει λόγος για συνέργειες μεταξύ των Δήμων αλλά και των Περιφερειών προκειμένου να υπάρξει μία κοινή αναπτυξιακή προοπτική για ολόκληρη τη Πελοπόννησος γεωγραφική ενότητα. Πιστεύετε ότι μπορούν να υπάρξουν κοινές πρωτοβουλίες διεκδίκησης και σε ποια κατεύθυνση θα πρέπει να στραφούν;

Η «ισχύς εν τη ενώσει» λέει ένα αρχαίο ρητό, το οποίο προσωπικά ασπάζομαι. Κανένας Δήμος από μόνος του και καμία Περιφέρεια δεν μπορεί να πετύχει όλα εκείνα, τα οποία μπο-

ρούμε να πετύχουμε όλοι μαζί, για τον τόπο μας. Οι Δήμοι της Πελοποννήσου, άσχετα εάν ανήκουν διοικητικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ή στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, δεν έχουν να «χωρίσουν» τίποτα μεταξύ τους. Το ζητούμενο για όλους είναι ένα, η ανάπτυξη. Η ανάπτυξη λοιπόν, θα έρθει μόνο μέσα από συνεργασίες, μεταξύ όλων των Δήμων αλλά και των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου. Ανήκουμε στην ίδια γεωγραφική ενότητα και θεωρώ επιτακτική την ανάγκη, συνεργειών κυρίως στα μεγάλα αναπτυξιακά έργα που έχει ανάγκη ο τόπος μας.

ΤΖΙΝΑ ΚΑΡΕΛΙΑ

Αθόρυβα στο τιμόνι του Λυκείου Ελληνίδων

Συνέντευξη στη **Μαρία Τομαρά**

Η Τζίνα Καρέλια είναι ο άνθρωπος που κάνει αθόρυβη αλλά πολλή ουσιαστική δουλειά στη διοίκηση του Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας. Αλλωστε όπως λέει η ίδια, είχε την τύχη να μυηθεί «στα μυστικά της παράδοσης, αλλά και στις λυκειακές αρχές, από το ιδρυτικό μέλος, επί 55 χρόνια μέλος του Δ.Σ., επί 35 χρόνια πρόεδρο και σήμερα επίτιμη πρόεδρο του Λυκείου, κα Βίκυ Καρέλια. Η Τζίνα Καρέλια, πριν τον γάμο της με τον Ανδρέα Καρέλια, είχε έτσι κι αλλιώς οικειότητα με την πόλη, που διάλεξε να δημιουργήσει την οικογένειά της και να κατοικήσει μόνιμα. «Η Καλαμάτα, τόπος καταγωγής του πατέρα μου τον οποίο υπεραγαπούσε, ήταν για μένα από παιδί το δεύτερο σπίτι μου. Δεν δυσκολεύτηκα καθόλου να την κάνω πρώτο μου σπίτι» λέει χαρακτηριστικά και μάλιστα αναφέρεται συγκεκριμένα στη φύση που την ηρεμεί αλλά και την ευκολία που υπάρχει ζώντας την καθημερινότητα στη μεσσηνιακή πρωτεύουσα.

Από την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του 2025, με την Επίτιμη Πρόεδρο, κα Βίκυ Καρέλια και μέλη της χορευτικής ομάδας του Λ.Ε.Κ.

■ Το Λύκειο των Ελληνίδων είναι διαχρονικά ο θεματοφύλακας των παραδόσεων. Ποιες είναι οι απαιτήσεις του σήμερα, που καλείται να καλύψει;

Το Λύκειο των Ελληνίδων καλείται να αποτελέσει την κιβωτό της παράδοσης μέσα σε ένα περιβάλλον ολοένα και πιο αφιλόξενο. Στο παρελθόν, η παράδοση αποτελούσε «ολικό φαινόμενο», ήταν δηλαδή προϊόν μιας ομόφωνης κοινωνίας, κατέχοντας τη θέση της σημερινής επιστήμης, του σύγχρονου «ολικού φαινομένου». Σήμερα πολλοί τη βλέ-

πουν με καχυποψία, επειδή ακριβώς δεν είναι προϊόν σκέψης αλλά βιωματικό αντικείμενο, δεν μεταβιβάζεται σαν την επιστημονική γνώση αλλά παραδίδεται από γενιά σε γενιά σαν σιωπηλό μυστικό. Το τεχνοκρατικό πνεύμα της εποχής, ο υλικός ευδαιμονισμός, η κρίση των αξιών, η υποβάθμιση των θεσμών, το αυξανόμενο χάσμα των γενεών, η ξενομανία, ο μιμητισμός, η παγκοσμιοποίηση, αποτελούν μερικές από τις αιτίες της απομάκρυνσης των ανθρώπων από την παράδοση. Υπάρχει, βέβαια, και η άλλη πλευρά του νομίσματος, αυτή της αυξανό-

μενης ενασχόλησης με συγκεκριμένες πτυχές της παράδοσης, π.χ. με τον παραδοσιακό χορό, αλλά με λάθος τρόπο και έξω από το πνεύμα της αυθεντικότητας και του σεβασμού που της οφείλουμε, με την ισοπέδωση, την εμπορευματοποίηση και το φολκlorισμό να έχουν τον πρώτο λόγο. Την ίδια στιγμή, οι αξίες της και τα οφέλη της παράδοσης που πρεσβεύει το Λύκειο παραμένουν καθαυτά διαχρονικά αναλλοίωτα. Η παράδοση οργανώνει τη ζωή σε σταθερές βάσεις, στον κύκλο του χρόνου και στους μεγάλους σταθμούς του ανθρώπινου βίου, που σηματοδοτού-

Από την παράσταση του Λ.Ε.Κ. «ΕΥΟΙ ΕΥΑΝ», αφιερωμένη σε διονυσιακά δρώμενα και χορούς, στο Μέγαρο Χορού Καλαμάτας σε σκηνοθεσία Σοφίας Σπυράτου (Ιούνιος 2024).

νται από τις αντίστοιχες γιορτές με τα έθιμά τους. Αποτελεί συνδεδετικό κρίκο μεταξύ των γενεών, μεταβιβάζει τη συλλογική πείρα, οδηγεί στην βαθύτερη κατανόηση της ιστορίας και συμβάλλει στην αυτογνωσία του ατόμου και του λαού. Διασφαλίζει την εθνική συνείδηση και συντελεί στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας. Κληροδοτεί δοκιμασμένες αξίες και ηθικούς κανόνες, εμπνέει σεβασμό στα ιδανικά και προσφέρει πρότυπα για μίμηση. Κοινωνικοποιεί το άτομο μέσα από τη γνώση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς και εξισορροπεί την ατομική και κοινωνική ύπαρξη. Διατηρεί ζωντανό τον πολιτισμικό θησαυρό του παρελθόντος και βοηθά στην πνευματική ανάπτυξη ως πηγή έμπνευσης και δημιουργίας. Για όλα αυτά και για πολλά ακόμα, το Λύκειο δεσμεύεται να διαθέτει πάντοτε σύσσωμες τις δυνάμεις του στην υπηρεσία της αυθεντικής παράδοσης.

■ Τα τελευταία χρόνια, στις εκθέσεις και τις δράσεις που παρουσιάζει το Λύκειο, βλέπουμε να «συνομιλεί» και με άλλες τέχνες. Τι σας έστρεψε σ' αυτήν την αναζήτηση;

Η συνομιλία αυτή προέκυψε με

φυσικό τρόπο μέσα από τη λειτουργία της Συλλογής «Βικτωρία Γ. Καρέλια», που μετρά ήδη οκτώ χρόνια ζωής. Όπως ξέρετε, στην εποχή μας γινόμαστε μάρτυρες, πλέον και στην Ελλάδα, μίας μεγάλης αλλαγής στη νοοτροπία των μουσείων, αφού η μόνιμη συλλογή ενός μουσείου δεν αποτελεί πια το μοναδικό λόγο της ύπαρξής του αλλά την αφορμή και το έναυσμα για έναν ενεργό πολιτιστικό και κοινωνικό διάλογο. Η μεταστροφή αυτή αποτυπώνεται στα θέματα που επιλέγονται κάθε χρόνο από τη Διεθνή Επιτροπή Μουσείων (ICOM) για τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, την οποία τιμούμε και εμείς κάθε Μάιο στο χώρο της Συλλογής. Για να αναφέρω τα πιο πρόσφατα θέματα, «Η δύναμη των μουσείων ως φορείς κοινωνικών αλλαγών» (2022), «Μουσεία, αειφορία και ποιότητα ζωής» (2023), «Μουσεία για την εκπαίδευση και την έρευνα» (2024), και φέτος «Μουσεία και κοινωνίες σε διαρκή αλλαγή» (2025). Σήμερα, επομένως, τα μουσεία δεν είναι αποστειρωμένοι χώροι, προορισμένοι να οργανώσουν και να προστατεύσουν το περιεχόμενό τους, υποδεικνύοντας στο κοινό το «σωστό» τρόπο αντίληψης των εκθεμάτων. Στόχος του σύγχρονου μουσείου είναι να διαχειριστεί τα πολι-

τισμικά αγαθά αλλά παράλληλα να εκπαιδεύσει, να προάγει την έρευνα, να ψυχαγωγήσει, να εμπνεύσει, να προσφέρει κίνητρο για προσωπική ερμηνεία, σκέψη, δημιουργία, προβληματισμό και δράση, να αναπτύξει τη συμμετοχικότητα και την κοινωνική συνείδηση.

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις, το Λύκειο προωθεί ένα νέο είδος σχέσης ανάμεσα στη Συλλογή «Βικτωρία Γ. Καρέλια» και το κοινό. Έτσι, ο κόσμος μπορεί να επισκεφθεί το χώρο όχι μόνο για να δει τις τοπικές ενδυμασίες, αλλά και για να παρακολουθήσει επιλεγμένες εκδηλώσεις, εικαστικές εκθέσεις, συναυλίες, κλπ. Επιδώξή μας είναι ο επισκέπτης να βρίσκει πάντοτε ένα λόγο για να επιστρέφει, νιώθοντας το χώρο προσεγμένο και οικείο.

Ήδη, οι θερινές μουσικές εκδηλώσεις «Με φως καταμεσής του κόσμου», που διοργανώνονται στο προαύλιο της Συλλογής, έχουν το δικό τους πιστό κοινό που ανυπομονεί, κάθε χρόνο, για την ανακοίνωση του προγράμματος. Επιστρέφοντας, κάθε φορά, ο επισκέπτης θα δει ξανά και τη μόνιμη συλλογή, ίσως μέσα από μία νέα οπτική ή σε σύγκριση με ένα άλλο αντικείμενο. Αυτός ο διαρκής διάλογος και το άνοιγμα συμβάλλει στην ανάπτυξη και την πρό-

οδο του κοινού αλλά και του Λυκείου συνολικά.

■ **Πόσο κοπιώδες είναι, οργανωτικά και οικονομικά, να λειτουργεί με τέτοιο τρόπο (περιλαμβάνοντας τα τμήματα του χορού, την χορωδία) ένας τόσο πολυάριθμος οργανισμός;**

Είναι πραγματικά κοπιώδες, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, λόγω της μεγάλης επέκτασης των δραστηριοτήτων του Λυκείου αλλά και λόγω της πολυπλοκότητας και του τεχνικού χαρακτήρα που έχουν πλέον αποκτήσει και, κατ'επέκταση, της εξειδικευμένης αντιμετώπισης που προϋποθέτουν. Σήμερα, το Λύκειο διοικείται σαν ένας μεγάλος οργανισμός που απαιτεί προγραμματισμό, οργάνωση, ηγεσία και έλεγχο. Η βασική του διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι το Λύκειο βασίζεται κατά μεγάλο μέρος στον εθελοντισμό, κάτι για το οποίο είμαστε περήφανοι, ιδιαίτερα σήμερα που ο καθένας τείνει να κοστολογεί την απασχόλησή του με την ώρα. Για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν υπάρχουν ώρες. Επιπλέον, η εθελοντική εργασία που προσφέρουν είναι, τις περισσότερες φορές, ανώνυμη. Για παράδειγμα, οι υπεύθυνες των μαθησιακών πρέπει σε κάθε παράσταση να βγάλουν από τις ντουλάπες και να προετοιμάσουν τα ρούχα, να ντύσουν εκατοντάδες χορευτές και χορεύτριες και ύστερα να επαναφέρουν τα ρούχα στην κατάσταση που ήταν πριν και να τα τακτοποιήσουν στη θέση τους, γνωρίζοντας ότι δεν θα τις δει και δεν θα τις χειροκροτήσει κανείς. Ανάλογη ανώνυμη εθελοντική εργασία βρίσκεται πίσω από κάθε εκδήλωση, είτε είναι μία εικαστική έκθεση ή μία συναυλία, είτε η συμμετοχή σε ένα φεστιβάλ ή ένα διαγωνισμό, είτε η πραγματοποίηση ενός ταξιδιού ή μιας εμφάνισης στο εξωτερικό. Τι είναι αυτό που εμπνέει και αποζημιώνει αυτή την προσφορά; Πιστεύω ότι η φύση του αντικειμένου είναι τέ-

τοια που προσελκύει μόνο ανθρώπους που το αγαπούν πραγματικά και με ανιδιοτέλεια. Υπάρχουν φυσικά και εργαζόμενοι στο Λύκειο, από τους οποίους, ωστόσο, πολλοί προέρχονται από τις τάξεις του Λυκείου, όπως για παράδειγμα οι αφοσιωμένοι μας δάσκαλοι χορού, με επικεφαλής τον Άγη Τσακαλάκο, είτε έχουν ενστερνιστεί απόλυτα τις αρχές του Λυκείου και έχουν ταυτιστεί με τους σκοπούς και το πνεύμα του. Έτσι, ένα μεγάλο μέρος της αμοιβής τους, ή και ολόκληρη η αμοιβή τους όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση της δασκάλας, Μαρίας Πατικοπούλου, που διδάσκει αφιλοκερδώς χορό στην ομάδα των ΑΜΕΑ, είναι η ενασχόλησή τους με αυτό που αγαπούν και οι ανθρώπινες εμπειρίες που αποκτούν μέσα από αυτή την ενασχόληση.

Σε οικονομικό επίπεδο η λειτουργία του Λυκείου είναι εξαιρετικά απαιτητική, δεδομένου ότι επιδιώκει ένα αποτέλεσμα υψηλού επιπέδου σε όλους τους τομείς. Η ποιότητα κοστίζει. Η εξίσωση όμως δε λειτουργεί πάντοτε και αντίστροφα. Μεγάλη δαπάνη δεν σημαίνει απαραίτητα και ποιότητα. Εξάλλου, μεγάλη δαπάνη δε σημαίνει απαραίτητα και εξυπνη δαπάνη όταν υπάρχουν ανάγκες ή σχέδια που ξεπερνούν τους διαθέσιμους πόρους. Θα πρέπει, επομένως, τα πράγματα να σταθμίζονται και να ιεραρχούνται σωστά, με το βλέμμα στο παρόν αλλά και στο μέλλον.

■ **Ο σχεδιασμός για κάθε δράση του Λυκείου γίνεται μετά από πολύμηνη προετοιμασία;**

Είμαστε αντίθετοι στην προχειρότητα που ενίοτε μας χαρακτηρίζει ως λαό και έχουμε προσπαθήσει συνειδητά να την αποβάλουμε. Δεν είμαστε αλάνθαστοι, αλλά έχουμε μάθει να λειτουργούμε με πρόγραμμα και βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Ο σχεδιασμός κάθε δράσης βασί-

Από πρόσφατο ταξίδι της χορευτικής ομάδας το όπου πήρε μέρος στο 12ο Φεστιβάλ Χορωδιών και Παραδοσι

του Λ.Ε.Κ. στην Κωνσταντινούπολη (Μάρτιος 2025),
των Χορών του ιστορικού Ζωγραφείου Γυμνασίου - Λυκείου.

ζεται σε χρονοδιάγραμμα που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις δυσκολίες κάθε εγχειρήματος. Όταν απαιτείται η συνεργασία και ο συντονισμός πολλών ανθρώπων, όπως στις περισσότερες από τις δράσεις του Λυκείου που είναι συλλογικές, η διαχείριση του χρόνου αποτελεί κλειδί για το επιθυμητό αποτέλεσμα. Μία πολύμηνη προετοιμασία είναι κάτι το συνηθισμένο για το Λύκειο. Ενόστε ο σχεδιασμός απαιτεί ακόμα μεγαλύτερο χρόνο, για παράδειγμα, η επόμενη καλλιτεχνική παράσταση του Λυκείου, ένα πρωτότυπο και φιλόδοξο σχέδιο που θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2027, βρίσκεται ήδη σε φάση σχεδιασμού και αναζήτησης συνεργατών. Υπάρχουν, εξάλλου, και επιδιώξεις όπως π.χ. η διαχρονική διατήρηση του χορευτικού και χορωδιακού μας δυναμικού σε υψηλό επίπεδο, που δεν είναι μεμονωμένες δράσεις αλλά διαρκείς διαδικασίες που απλώνονται μέσα στο χρόνο και χρειάζονται άλλης μορφής παρακολούθηση και διαχείριση, αλλά και τμήματα που δημιουργούνται από την αρχή και στα οποία επενδύουμε για το μέλλον, όπως το νεοσύστατο τμήμα υφαντικής που αρχίζει τώρα να αποδίδει καρπούς.

■ Η επόμενη εκδήλωση είναι ήδη προγραμματισμένη;

Οι εκδηλώσεις της τρέχουσας χρονιάς αλλά και αρκετές της επόμενης έχουν ήδη δρομολογηθεί. Σε ό,τι αφορά το άμεσο μέλλον, στις αρχές Απριλίου, η βραβευμένη παραδοσιακή χορωδία του Λυκείου, «Καλλιστώ», υπό τη διεύθυνση της Κατερίνας Παπαδοπούλου και με την επιμέλεια του Νίκου Παλαιολόγου, θα ταξιδέψει στη Ρίγα της Λετονίας προκειμένου να συμμετάσχει στο διεθνή Διαγωνισμό της Interkultur RIGA SINGS. Ακόμα, έχουν προγραμματιστεί τα εγκαίνια, στα μέσα Ιουνίου, εικαστικής έκθεσης με έργα του Γιάννη Μόραλη, ορισμένα εκ των οποίων θα εκτεθούν

για πρώτη φορά, και θέμα «Πρόσωπα στο έργο του Γιάννη Μόραλη» σε συνεργασία με την Εταιρεία Έρευνας και Προβολής της Νεοελληνικής Τέχνης – Εργαστήριο Γιάννης Μόραλης. Επίσης, διοργανώνουμε, για πρώτη φορά φέτος, αντάμωμα παιδικών και εφηβικών χορευτικών ομάδων από όλα τα Λύκεια της Πελοποννήσου Κιάτου, Πάτρας, Άργους, Τρίπολης, Πύργου, Σπάρτης και φυσικά Καλαμάτας που θα πραγματοποιηθεί στο τέλος Ιουνίου στο Ανοιχτό Θέατρο Καλαμάτας, μία μεγάλη γιορτή που περιμένουμε όλοι με ανυπομονησία. Αν και θα μπορούσα να απαριθμήσω πολλά ακόμα, σταματώ εδώ για να μην σας στερήσω, εν καιρώ, το στοιχείο της έκπληξης.

■ Είχατε ανέκαθεν ενασχόληση με την παράδοση ή προέκυψε λόγω της οικογενειακής Καρέλια;

Δεν είχα συγκεκριμένη ενασχόληση με την παράδοση, ωστόσο τα αντίστοιχα βιώματα που είχα, όπως όλοι μας, μου προξενούσαν ανέκαθεν βαθιά εντύπωση και ενδιαφέρον. Αυτό δε συμβαίνει πάντοτε με τους ανθρώπους αφού πρέπει, κατά κάποιο τρόπο, να είναι κανείς «ανοιχτός» ή «δεκτικός» σε αυτή την εμπειρία. Αν σήμερα πολλοί πιστεύουν ότι η παράδοση είναι για τους ηλικιωμένους ή τους αφελείς, είναι ακριβώς επειδή το αισθητήριο τους έχει ατροφήσει και η λογική τους έχει καταπνίξει κάθε επαφή με τον εσωτερικό αυτό πλούτο.

Πριν από 25 χρόνια, είχα πράγματι την τύχη να μυηθώ στα μυστικά της παράδοσης, αλλά και στις λυκειακές αρχές, από το ιδρυτικό μέλος, επί 55 χρόνια μέλος του Δ.Σ., επί 35 χρόνια Πρόεδρος και σήμερα Επίτιμη Πρόεδρος του Λυκείου, κα Βίκυ Καρέλια. Λέω την τύχη γιατί, πέρα από τις συσσωρευμένες γνώσεις της, είχε και έχει τεράστιο πάθος και ικανότητα να εμπνέει, αλλά και διοικητικές αρετές σε συνδιασμό με σπάνια διορατικότητα. Το Λύ-

Από τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων 2023 και εκδήλωση της Συλλογής «Βικτωρία Γ. Καρέλια» με θέμα «Βιώσιμο στυλ: Αναπτύσσοντας την εταιρική υπευθυνότητα και την καταναλωτική συνείδηση στον κόσμο της γρήγορης μόδας» με την ομιλήτρια, Πρόεδρο του Οργανισμού Fashion Revolution Greece, κα Φιόρη Ζαφειροπούλου.

κειο οφείλει πολλά σε όλες τις γυναίκες που έχουν προσφέρει διαχρονικά στους σκοπούς του, όμως οφείλει πολλαπλάσια σε εκείνη που έθεσε τις υλικές βάσεις αλλά, κυρίως, καθόρισε το πνεύμα και το ήθος του Λυκείου όπως ισχύει σήμερα. Αν και το Λύκειο είναι ένας υπεραιώνιος και υπερπροσωπικός θεσμός που ξεπερνά τα άτομα, πρόκειται αναμφισβήτητα για την εξαίρεση στον κανόνα. Η προσφορά της έχει, εξάλλου, αναγνωριστεί από την Πανελλήνια Λυκειακή κοινότητα αλλά και από την Πολιτεία, με τη βράβευσή της, το 2022, από την Πρόεδρο της Δημοκρατίας και από την Ακαδημία Αθηνών.

■ Τι αγαπάτε στην πόλη;

Η Καλαμάτα, τόπος καταγωγής του πατέρα μου τον οποίο υπεργαπούσε, ήταν για μένα από παιδί το δεύτερο σπίτι μου. Δεν δυσκολεύτηκα καθόλου να την κάνω πρώτο μου σπίτι. Βρίσκω μοναδική την ευκολία με την οποία μπορεί κανείς να βρεθεί από το κέντρο της πόλης στις παραλίες του Μεσσηνιακού, στις κορυφές του Ταυγέτου, στο σκληρό και άνυδρο τοπίο της Μάνης ή στο

γενναϊόδωρο και κατάφυτο μεσσηνιακό κάμφο. Αυτή η ποικιλομορφία αποτυπώνεται με χαρακτηριστικό τρόπο στις τοπικές φορεσιές: από την πολυτελή αστική φορεσιά της Καλαμάτας, με το μεταξωτό καβάδι και τον κομψό βελούδινο επενδύτη, στην ανδρική μανιάτικη φορεσιά με το γιλέκο και τη νησιώτικη βράκα και από την αυστηρή αγροτική φορεσιά της Αλαγονίας, με το υφαντό πουκάμισο και τη μαύρη μάλλινη γιούρνα, στη χαρούμενη φορεσιά της Κυπαρισσίας, με τα πολύχρωμα κεντήματα και τη λευκή γιούρνα, όλα αντικατοπτρίζουν τις ιδιαιτερότητες, το χαρακτήρα και την αισθητική διάθεση κάθε περιοχής. Βρίσκω αυτές τις εναλλαγές του τοπίου και των ανθρώπων γοητευτικές, ιδιαίτερα επειδή οι αποστάσεις είναι μικρές με αποτέλεσμα οι διαφορές να τονίζονται ακόμα περισσότερο.

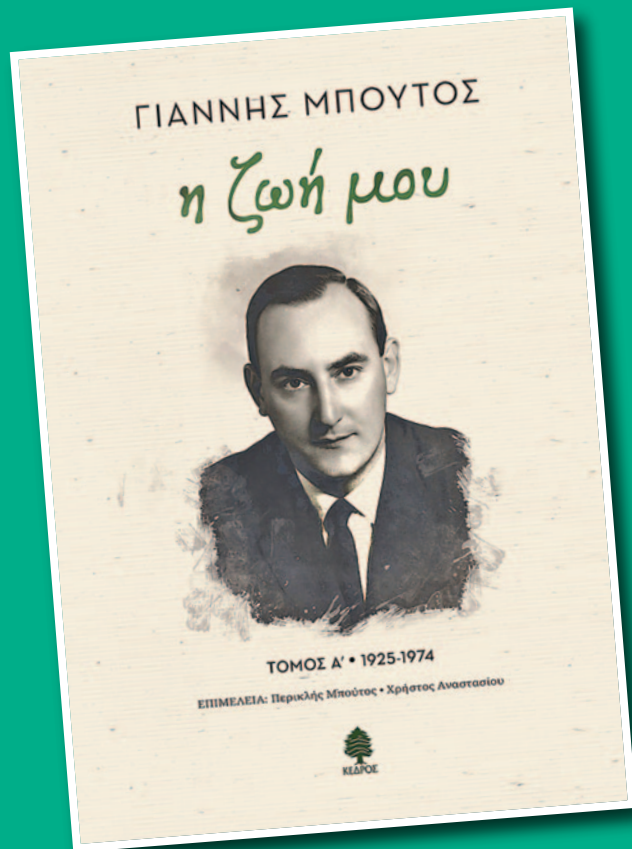
■ Τι σας ενοχλεί σ' αυτήν;

Με στεναχωρεί το γεγονός ότι χάθηκαν ή παραμένουν ως φαντάσματα τόσα υπέροχα νεοκλασικά αστικά σπίτια της παλιάς Καλαμάτας. Ένα από αυτά, που ευτυχώς διασώθηκε από το Λύκειο μετά το σεισμό, απο-

τελεί σήμερα το κεντρικό κτίριο του Λυκείου. Βλέποντάς το, αλλά κυρίως απολαμβάνοντας την καθημερινότητα μέσα σε αυτό, θαυμάζει κανείς την αρμονία και το ανθρώπινο μέτρο του, όπως κοιτάζοντας τις τοπικές φορεσιές θαυμάζει την καλαισθησία και την κομψότητά τους. Βέβαια, δεν είναι η διάσταση ανάμεσα στο παλιό και το σύγχρονο το πρόβλημα, αυτά τα δύο δεν συγκρούονται κατ' ανάγκη. Στο χώρο της Συλλογής «Βικτωρία Γ. Καρέλια», ένα νεοκλασικό κτίριο συνυπάρχει αβίαστα με ένα υπερσύγχρονο εσωτερικό έτσι που νομίζει κανείς πως παλιό και καινούργιο γεννήθηκαν μαζί σαν ιδέα. Είναι επομένως περισσότερο η διάσταση ανάμεσα στην ομορφιά και την ασχήμια που προβληματίζει. Κάθε εποχή έχει κάτι δικό της, μόνο που άλλοτε φαίνεται να απολαμβάνουμε τους καρπούς μιας εξελικτικής διαδικασίας και άλλοτε φαίνεται να επικρατεί μια μεταβατική κατάσταση, κατακερματισμένη, μπερδεμένη και άμορφη. Το ερώτημα είναι πώς μπορούμε, ως κοινωνία, να εκπαιδευτούμε αισθητικά, αλλά και από όλες τις απόψεις, ώστε να βγάλουμε και πάλι προς τα έξω τον καλό, ελληνικό εαυτό μας.

ΣΤΟΝ Α΄ ΤΟΜΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ
Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΤΟΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΕΙΤΑΙ

«Αδίκησα το χωριό μου»

Βιβλιοπαρουσίαση: **Θανάσης Λαγός**

«Οι πολιτικές οικογένειες του Μελιγαλά είχαν φροντίσει να γίνει αυτός το διοικητικό κέντρο της περιοχής, γεγονός που έδινε στους ντόπιους ένα αίσθημα υπεροχής σε σύγκριση με τους κατοίκους των γύρω χωριών, ταυτόχρονα ωστόσο, τους κακομαθαίνει.

Θεωρούσαν ότι το κράτος είχε δημιουργηθεί για αυτούς - για την ικανοποίηση των ατελείωτων αιτημάτων τους, είτε αυτά ήταν δίκαια και νόμιμα, είτε αγωνιστικά παράλογα και άνομα. Εγώ προσωπικά με τους αθρόους διορισμούς των παιδιών τους σε δημόσιες θέσεις ή σε τράπεζες, αδίκησα το χωριό μου. Στερή-

θηκε το δυναμισμό των νέων, οι οποίοι, αν δεν διορίζονταν, θα έστρεφαν - ιδιαίτερα όσοι ήταν ευφυείς και ικανοί τη δραστηριότητά του προς άλλες κατευθύνσεις, ενισχύοντας την τοπική οικονομία».

Το απόσπασμα αυτό από την αυτοβιογραφία του Γιάννη Μπούτου «Η ζωή μου» (Α΄ τόμος, εκδόσεις Κέδρος) θα πρέπει να προβληματίσει όχι μόνο τους σύγχρονους πολιτικούς που συνεχίζουν να στερούν από τη Μεσσηνία το δυναμικό ανθρώπινο δυναμικό τους αλλά κυρίως τους πολίτες που εξακολουθούν να συντηρούν τα πελατειακά πολιτικά δίκτυα.

Σε κάθε περίπτωση ο αναγνώστης του πρώτου τόμου της αυτοβιογραφίας του Γιάννη Μπούτου, που εξιστορεί τα γεγονότα από τη γέννηση του μέχρι το 1974, δεν θα προβληματιστεί μόνο για τα πελατειακά δίκτυα της εποχής αλλά τόσο για τις συνθήκες και τα αδιέξοδα του Εμφυλίου, όσο και για τη μεταπολεμική Μεσσηνία που φυσικά δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τη σύγχρονη.

«Γεννήθηκα στη Αθήνα, ξημερώματα της 3ης Μαΐου του 1925. Στο σπίτι της λεωφόρου Αλεξάνδρας, αριθμός 6α. Η μητέρα μου ήταν η Άννα, το γένος Φωτιάδη, από τη Σμύρνη. Πατέρας μου ο Περικλής Μπούτος από τον Μελιγαλά Μεσσηνίας» λέει στη αρχή της αυτοβιογραφίας του ο Γιάννης Μπούτος ενώ για τις πολιτικές ρίζες της οικογένειας του αναφέρει μεταξύ άλλων:

«Ο πατέρας μου Περικλής Μπούτος ήταν ευγενής, γνωστός για την ακεραιότητα του χαρακτήρα και το άσπιλο ήθος του. Στις σχέσεις του με τους εκλογείς ήταν προσηνής απλός και πάντα ειλικρινής. Είχε εκλεγεί βουλευτής για πρώτη φορά το 1910, σε ηλικία μόλις είκοσι ενός χρονών. Η Βουλή τότε λειτουργούσε και ως εκλογοδικείο και το κόμμα που διέθετε κοινοβουλευτική πλειοψηφία και έτσι, παρά την έλλειψη των τυπικών προσόντων εκλογιμότητας, η εκλογή του επικυρώθηκε».

«... Ο παππούς μου Γιάννης, συμβολαιογράφος στο επάγγελμα, εκλέχθηκε επανειλημμένα δήμαρχος Οιχαλίας, όπως ονομαζόταν ο διευρυμένος άλλοτε Δήμος Στενικλάρου. Οι δήμαρχοι της εποχής εκείνης, είχαν μεγάλη δύναμη και εκτεταμένες εξουσίες. Επέβαλαν στους δημότες φόρους και προϊστάτο της τοπικής αστυνομίας, η οποία ασκούσε και καθήκοντα αγροφυλακής. Υπήρχε τότε πραγματική αυτοδιοίκηση αλλά και τάσεις, καταδυνάστευσης του τοπικού πληθυσμού ανάλογα με τις επιθυμίες και τις επιλογές των δημάρχων. Η κατάχρηση εξουσίας ήταν συνηθισμένο φαινόμενο της ελληνικής επαρχίας. Για τον περιορισμό της εξουσίας και τον έλεγχο των δημάρχων ο Βενιζέλος οργάνωσε το σύγχρονο συγκεντρωτικό κράτος κατά το γαλλικό πρότυπο, με ανάθεση όλων των εξουσιών και αρμοδιοτήτων

στην κεντρική κυβέρνηση. Με φροντίδα του Γιάννη Μπούτου καθιερώθηκε το 1867 η εμποροπανήγυρη του Μελιγαλά που αρχικά λειτουργούσε από τις 20 μέχρι τις 27 Ιουλίου και μετά το 1871, από τις 4 έως τις 8 Σεπτεμβρίου, την εποχή δηλαδή που εισπράττονταν τα εισοδήματα από το σταφίδα, το βασικό γεωργικό προϊόν της Άνω Μεσσηνίας»

«Ο επιφανέστερος των προγόνων μου ήταν ο αδερφός του παππού μου Περικλής. Το 1908 θεωρείται ο αρχαιότερος απάντων των βουλευτών και υπηρέτησε “ως βουλευτής επί 45 τακτικές και εκτάκτους συνόδους. Μόνον ο κ. Δ. Ράλλης αριθμεί 46 τακτικές και έκτακτες συνόδους”. Εξελέγη βουλευτής της επαρχίας Μεσσηνίας για πρώτη φορά το 1865, αφού προηγουμένως παραιτήθηκε του αξιώματος του δημάρχου Οιχαλίας, στο οποίο είχε διοριστεί το 1862. Η εκλογική του βάση στηριζόταν σε ένα ευρύ φάσμα προσωπικών σχέσεων και φίλιας, όπου θεμελιώδη ρόλο έπαιζαν οι δήμαρχοι- φίλοι της περιοχής και πλήθος αγωνιστών που έβρισκαν καταφύγιο και προστασία στο πρόσωπό του».

Η εφημερίδα Σημαία στις 22 Μαρτίου 1931 αναφέρει για τις μεθόδους που γίνονταν τότε οι εκλογικές αναμετρήσεις: «Αι εκλογαί, τότε, διεξήγοντο μετά φανατισμού, εκέρδιζεν δε εκείνος ο υποψήφιος Δήμαρχος ή Βουλευτής που διέθετε οπαδούς οπλοφόρους, οι οποίοι ετρομοκράτουν τους αντίπαλους εκλογείς και έτσι ούτοι ή απέφευγαν να ψηφίσουν ή επροχώρουν προς τα εκλογικά τμήματα επιτιθέμενοι και πυροβολώντας κατά των καταλαμβάνοντων τας εισόδους των χωρίων που ενεργούντο οι εκλογές, ως να προλάβουν να καταλάβουν οχυράν τινά θέσιν εν ώρα μάχης. Και από τοιαύτας αιματηράς συγκρούσεις άλλοι εφονεύοντο ή ετραυματίζοντο. Μια τοιαύτην σύγκρουσις αντιπάλων εκλογέων εγένετο παρά τον Ναόν των Ταξιαρχών εις την εκεί είσοδο τον Μελιγαλά. Πολλάς φορές οι αντιφρονούντες εκλογείς συνεπλέκοντο και προ των εκλογικών τμημάτων, ως εκ τούτου δε αι οικία αντιμαχόμενων υποψηφίων εν Μελιγαλά ως των αδελφών Μπούτου και αδελφών Δεληγιάννη, οι οποίοι ήταν ισχυροί κομματικοί παράγοντες,

μεταβάλλονται εις προμαχώνας, εκ των οποίων επυροβόλουν κατ' αλήλων οι φανατισμένοι και εξωθούμενοι από τους κομματάρχες ψηφοφόροι».

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ

Η πιο φορτισμένη συναισθηματικά αφήγηση αφορά τη σφαγή στο Μελιγαλά το 1944, το λιντσάρισμα του πατέρα του Γιάννη Μπούτου στην Καλαμάτα και η διάσωση του ίδιου με την βοήθεια μελών του ΕΑΜ. Για τον εμφύλιο ο Γιάννης Μπούτος υποστηρίζει στην αυτοβιογραφία του: «Δυο γεγονότα μου είχαν κάνει τότε εντύπωση. Το πρώτο ήταν ότι η ένταξη των Μεσσήνιων στη μία ή στην άλλη παράταξη δεν είχε ως επί το πλείστον ιδεολογικό χαρακτήρα. Ήταν απλώς τυχαία ή οφειλόταν σε προσωπικά ή τοπικά ελατήρια. Στα μικρά χωριά κανένα πολιτικό κόμμα, δεν είχε με το μέρος του και τα δυο τοπικά καφενεία ή μπακάλικά. Για τον απλό λόγο ότι ο κάθε ένας μαγαζάτορας βασίζει την πελατεία του σε φίλους και συγγενείς, οι οποίοι τοποθετούνται σε κάποιο κόμμα, ανάλογα με τα προσωπικά ή τα τοπικά μικροσυμφέροντα. Η κομματική τοποθέτηση μπορεί να μην είναι πράξη συνειδητής πολιτικής ή εκλογικής επιλογής. Ενδέχεται να έρχεται σαν αντίδραση προς τα συμφέροντα της προτίμησης κάποιου συγγενή ή συντοπίτη. Έτσι και τότε εκείνοι που προσχωρούσαν στη μία ή στην άλλη παράταξη την κομμουνιστική ή την

εθνικόφρονα, δεν οριοθετούσαν μόνο με τις δικές τους επιλογές και προτιμήσεις, αλλά προσδιόριζαν και την εθnicoπολιτική τοποθέτηση των συμπατριωτών ή ακόμα και των συγγενών. Αν ο ένας αδελφός ή ξάδελφος προσχωρούσε στο ΕΑΜ ο άλλος αδελφός της ξάδελφος που είχε κληρονομικές ή προσωπικές διαφορές μαζί του, προσχωρούσε στην αντίθετη παράταξη. Ήταν απλώς ζήτημα χρόνου και τύχης ποιος θα έκανε το πρώτο βήμα, ποιος θα έπαιρνε την πρωτοβουλία της πρώτης κίνησης και ποιος θα έπαιρνε την μοιραία και για τους δυο απόφαση. Η προσχηματική διαίρεση της περιοχής σε δεξιούς και αριστερούς, ουδέτερη από κοινωνικές διαφορές και αντιθέσεις, καλύπτει οικογενειακές φιλοδοξίες και προσωπικά μικροσυμφέροντα που τελικά οδήγησαν τους αντιμαχόμενους σε πράξεις απάνθρωπης βίας και ανελέητης αντεκδίκησης».

Για την εποχή που κρυβόταν στη Μεσσηνία από την ΟΠΛΑ ο Γιάννης Μπούτος αναφέρει μεταξύ άλλων: «Η ΟΠΛΑ Μελιγαλά που μέχρι τότε με θεωρούσε σκοτωμένο, είχε ενημερωθεί για την παρουσία μου στο Κατσαρού και αποφάσισαν να με συλλάβουν με σκοπό να με σκοτώσουν. Ο Χρυσάνθος (σ.σ. ο ανθυπολοχαγός του ΕΛΑΣ οδοντίατρος Παναγιώτης Χρυσάνθος) τότε είχε τη λαμπρή και σωτηρία για μένα ιδέα να έρθει σε επαφή με τον υπεύθυνο του ΕΑΜ στο Μπάλα, τον Ηλία Νιάρχο, δικηγόρο, γιο του παπά του χωριού

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Σύμφωνα με το σύντομο βιογραφικό του «Ο Γιάννης Μπούτος ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές στο Μελιγαλά Μεσσηνίας. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Οικονομικά στη Σχολή Οικονομικών Επιστημών του Λονδίνου (LSE). Εξελέγη βουλευτής Μεσσηνίας στις εκλογές του 1950, 1956, 1961, 1963, 1964, 1974, 1977, 1981 και του 1985. Προερχόμενος από τον χώρο του Κέντρου, απεδέχθη πρόσκληση συμμετοχής στην Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση και κατέλαβε επανειλημμένα σημαντικά υπουργικά αξιώματα στις κυβερνήσεις της ΕΡΕ και της Νέας Δημοκρατίας από το 1961 έως και το 1981. Το 1984 εξελέγη ευρωβουλευτής με τη Νέα Δημοκρατία. Το 1985 αποχώρησε από το κόμμα διατηρώντας την έδρα του ως ανεξάρτητος στο ελληνικό κοινοβούλιο κατά τις εκλογές της 5ης Νοεμβρίου 1989 και της 8ης Απριλίου 1990 αναδείχθηκε βουλευτής Επικρατείας με το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ. Τέλος, διατέλεσε διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας από το 1993 έως το 1994, οπότε και παραιτήθηκε για να εκφράσει την αντίθεσή του σε κυβερνητική παρέμβαση στο έργο του. Στη μετέπειτα ιδιωτική του ζωή ασχολήθηκε με τη συγγραφή και με τη συλλογή έργων τέχνης. Απεβίωσε στις 7 Ιουλίου 2004.

ο οποίος ήταν πιστός οικογενειακός και πολιτικός φίλος του πατέρα μου από την εποχή του παππού Περικλή. Τα παιδιά του παπά ήταν απλά εαμίτες, όχι κομμουνιστές. Μόλις έφτασα το βράδυ στο σπίτι τους, μου έδωσαν μια νέα ταυτότητα που βεβαίωνε ότι είμαι ο τάδε και τάδε - έχω λησμονήσει το τότε όνομα μου - από το χωριό Βρωμόβρυση κουνιάδος του υπεύθυνου του ΕΑΜ.

Μου δήλωσαν ότι δεν έχω να φοβηθώ το παραμικρό από αυτούς αλλά ότι θα πρέπει να προφυλαχτώ και να μην αποκαλύψω την πραγματική μου ταυτότητα στον υπεύθυνο της τοπικής ΟΠΛΑ Κώστα Γιαννέλη, φανατικό κομμουνιστή.

Μετά το βράδυ κοιμηθήκαμε στραματσάδα όλοι στο μεγάλο δωμάτιο του σπιτιού. Κουρασμένοι όπως ήμουν, έπεσα στο στρώμα σαν κούτσουρο, οπότε τα παιδιά του παπά και ο Ηλίας, ο υπεύθυνος των ΕΑΜ, με επιτίμησαν και με ανάγκασαν πριν ξαπλώσω να κάνω μαζί τους το σταυρό τους που δεν συνήθιζα ούτε συνήθισα στη ζωή μου».

greektomato.gr

Ποιοτικές ελληνικές ντομάτες,
ντομάτες σε τσαμπί, ντοματίνια snack & snack mix
με άρωμα και γεύση... όγως ηαλιά!

Σχετικά με την ΑΓΑΝ

Στην ΑΓΑΝ Ο.Ε. δραστηριοποιούμαστε στην υδροπονική καλλιέργεια ντομάτας βελανίδι και ντομάτας σε τσαμπί. Οι υπερσύγχρονες και σε μεγάλο βαθμό αυτοματοποιημένες εγκαταστάσεις μας (θερμοκήπια 43 στρεμμάτων σε συνολική έκταση 100 στρεμμάτων) βρίσκονται στην Μεσσήνη Μεσσηνίας. Εκμεταλλιζόμενοι την ηλιοφάνεια, τη βιομάζα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής, αναπαράγουμε τις συνθήκες της ελληνικής άνοιξης 365 μέρες το χρόνο, παράγοντας σε ένα ελεγχόμενο και πιστοποιημένο περιβάλλον από έγκυρους φορείς, με πολλή αγάπη και μεράκι, «ντομάτες με άρωμα και γεύση όπως παλιά». Είμαστε πιστοποιημένοι από έγκυρους φορείς για τις ορθές γεωργικές πρακτικές που ακολουθούμε, συμμετέχουμε στην πρωτοβουλία ΕΛΛΑ-ΔΙΚΑ ΜΑΣ και έχουμε Platinum διάκριση στην πιστοποίηση ΕΤΗΟΣ.

Προϊόντα

Παράγουμε με τη μέθοδο της υδροπονίας: ντομάτα σε τσαμπί (ποικιλία merlice) και ντοματίνια (ποικιλιών sweetelle, kumato & bambelo), προϊόντα υψηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας, μέσω φιλικών μεθόδων προς το περιβάλλον, με τη χρήση της τεχνολογίας, για τον έλεγχο των συνθηκών της παραγωγής, προς όφελος των καταναλωτών.

Πρόκειται για προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, με υψηλά brix και μεγάλη μετασυλλεκτική διάρκεια ζωής.

Τα προϊόντα μας δεν υφίστανται καμία άλλη επεξεργασία πέραν της σχολαστικής χειροδιαλογής και δεν περιέχουν αλλεργιογόνα. Τα ντοματίνια μας συσκευάζονται σε ποτήρια με καπάκι χωρητικότητας 250 γραμμαρίων.

Θέση: Καμίνια 96 - Μεσσήνη Μεσσηνίας
Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας <https://greektomato.gr>

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Από τριτοκοσμικό παζάρι να γίνει ευρωπαϊκή αγορά

Άδειοι οι εσωτερικοί χώροι. Την ίδια ώρα το πάρκινγκ ασφυκτιά και

Το “Περισκόπιο” ανοίγει την συζήτηση για την Κεντρική Αγορά Καλαμάτας (ΚΑΚ) όχι για να τονίσει τα χάλια της αλλά μέσα από διάλογο να δούμε τι μπορεί να την κάνει από τριτοκοσμικό παζάρι, ευρωπαϊκή αγορά, χωρίς να λείπουν τα παραδοσιακά στοιχεία.

Οι υποδομές της από όταν εγκαινιάστηκε την δεκαετία του '80 είναι ίδιες μέχρι σήμερα, έχοντας χειροτερεύσει φυσικά από την φθορά μιας 40ετίας. Οι εσωτερικοί χώροι είναι άδειοι, το πάρκινγκ έχει μετατραπεί στο μεγαλύτερο μέρος του σε λαϊκή αγορά και στο κυρίως κτήριο μήκους άνω των 300 μέτρων υπάρχουν 2 τουαλέτες ανδρών και 2 γυναικών που όποιος τις χρησι-

μοποιήσει, εκτός από την ανηδία που θα αισθανθεί, κινδυνεύει να κολλήσει κάποιο σοβαρό μικρόβιο.

Όπως καταλαβαίνετε οι κατά καιρούς διοικήσεις με κάθε άλλο ασχολούνται παρά με την συντήρηση, και τον εκσυγχρονισμό της ΚΑΚ, διότι δεν αντιλαμβάνονται ότι αν προχωρήσουν σε αυτά που απαιτούν οι καιροί οι ντόπιοι πελάτες και οι ξένοι επισκέπτες θα αυξηθούν και μαζί τους οι τζίροι καταστημάτων και παραγωγών.

Εκείνοι βέβαια που έχουν την κύρια ευθύνη είναι όσοι δήμαρχοι άφησαν την ΚΑΚ σε αυτή την κατάσταση. Και ενώ κάθε χρόνο η κατάσταση χειροτερεύει ούτε ο σημερινός δήμαρχος φαίνεται διατεθειμένος να ανα-

στην λαϊκή οι καταναλωτές τλαιπωρούνται

θέσει μελέτη αναβάθμισης και εξωραϊσμού. Δεν έχει φαίνεται δει τις αγορές διαφόρων ευρωπαϊκών πόλεων, αν όχι ζωντανά, στην τηλεόραση.

Το αφιέρωμά μας στην ΚΑΚ ελπίζουμε να αφυπνίσει τους επαγγελματίες, τους παραγωγούς και κυρίως τους καταναλωτές για να πιέσουν και να απαιτήσουν κάτι να αλλάξει. Η Καλαμάτα και η Μεσσηνία ολόκληρη βρίσκονται σε τουριστική ανάπτυξη, η οποία απαιτεί οι χώροι που θα επισκεφθούν οι τουρίστες να είναι ελκυστικοί και να διαφημίζουν τον τόπο και τα προϊόντα του.

Για να γίνουν αυτά πρέπει να υπάρχουν προοδευτικές σκέψεις, ανοιχτά αυτιά και φυσικά να μην κάνουν οι δημοτικοί άρχοντες

το χατήρι του οποιουδήποτε για να του πάρουν την ψήφο και να διατηρεί έτσι την καρέκλα του. Οι πολιτικοί που έχουν... κότσια, αγνοούν τις μικροπολιτικές εξυπηρετήσεις και προχωρούν αυτά που απαιτούν οι καιροί.

Όσα θα διαβάσετε στα ρεπορτάζ του Θανάση Λαγού και του Γιάννη Σινάπη που ακολουθούν είναι λίγα από όσα μπορούν να γραφτούν για την ΚΑΚ αλλά είναι αρκετά για αρχή. Ξεκινάμε τον διάλογο και βλέπουμε. Εδώ θα είμαστε για να μην αφήσουμε την ΚΑΚ στην αδιαφορία των αρμοδίων. Θα κάνουμε το παν για να την δούμε κάποια στιγμή να γίνεται μια σύγχρονη Πελοποννησιακή αγορά.

ΜΕΤΑ ΑΠΟ 40 ΧΡΟΝΙΑ

Ωρα για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση

Του **Θανάση Λαγού**

Η Κεντρική Αγορά Καλαμάτας (ΚΑΚ) συμπληρώνει το 2026 σαράντα χρόνια συνεχούς λειτουργίας. Για να συνεχίσει να εξυπηρετεί τις σύγχρονες καταναλωτικές και αναπτυξιακές ανάγκες της Μεσσηνίας και της Πελοποννήσου, θα χρειαστεί αφενός μια ουσιαστική ενίσχυση των υποδομών της και πιθανά μια αναδιάρθρωση των λειτουργικών δομών της, ώστε να στεγαστούν μόνιμα στις εγκαταστάσεις της και οι παραγωγοί της λαϊκής που διαθέτουν τα προϊόντα τους σε αυτοσχέδιους πάγκους στο πάρκινγκ. Η μέχρι τώρα ομαλή συνύπαρξη παραγωγών και εμπόρων, αν εμπλουτιστεί και προβληθεί επαρκώς, μπορεί να αναδείξει την ΚΑΚ σε διαρκή έκθεση των προϊόντων του πρωτογενή τομέα και της τοπικής γαστρονομίας.

Η ΚΑΚ θεμελιώθηκε το 1982 από τον αείμνηστο υπουργό Εσωτερικών Γιώργο Γεννηματά και τον δήμαρχο Καλαμάτας Σταύρο Μπένο. Λειτουργησε για πρώτη φορά το 1986, δίνοντας μεταξύ άλλων πολύτιμες ανάσες στη σεισμόπληκτη αγορά της Καλαμάτας, η οποία είχε αποδιοργανωθεί εξαιτίας των σεισμών του Σεπτεμβρίου. Από τις κτηριακές εγκαταστάσεις 12.423 τ.μ. και τους υπαίθριους χώρους 65.666 τ.μ. της ΚΑΚ, ουσιαστικά μπόρεσε να συνεχιστεί την μετασεισμική περίοδο η ομαλή τροφοδοσία των νοικοκυριών της Καλαμάτας με προϊόντα της Μεσσηνίας και της Πελοποννήσου.

Τα επόμενα χρόνια η ΚΑΚ σταδιακά ξεπέρασε τα παραδοσιακά στενά όρια της τοπικής αγοράς και μετατράπηκε αρχικά σε μεσσηνιακή, μετά σε πελοποννησιακή και εσχάτως σε διεθνή,

καθώς εξυπηρετεί και τις ανάγκες των αλλοδαπών επισκεπτών. Σε αυτή τη μετεξέλιξη συντέλεσε σε μεγάλο βαθμό ο μετασχηματισμός της μεσσηνιακής οικονομίας, αφού μεταξύ άλλων οι περισσότεροι κάτοικοι των μικρών οικισμών της Μεσσηνίας μετατράπηκαν από αυτόχρημα παραγωγοί σε αγοραστές προϊόντων από την ΚΑΚ. Με αυτόν τον τρόπο η ΚΑΚ εξυπρέτησε για πολλά χρόνια και τις ανάγκες των νοικοκυριών της μεσσηνιακής ενδοχώρας, προσφέροντας φθηνά τοπικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα. Τα τελευταία χρόνια συντελέστηκε μια ακόμα τεράστια αλλαγή, καθώς οι παραγωγοί και οι έμποροι της ΚΑΚ προσφέρουν στους επισκέπτες τοπικά προϊόντα (ελαιόλαδο, ελιές, σύκα, σταφίδες, ρίγανη, δίπλες κ.λ.π.) που παραδοσιακά δεν αγόραζαν οι ντόπιοι καταναλωτές, επειδή τα παρήγαγαν οι ίδιοι ή οι γονείς τους στο χωριό. Μια ματιά στις βιτρίνες των σύγχρονων καταστημάτων και των παραγωγών της λαϊκής στην ΚΑΚ επιβεβαιώνει του λόγου το αληθές για τον μετασχηματισμό της μεσσηνιακής οικονομίας και για την εμπορική μετεξέλιξη της ΚΑΚ.

Τόσο η διαρκής λειτουργία όσο και η εξέλιξη της ΚΑΚ, όμως, δεν μπόρεσαν να επουλώσουν τις ορατές πληγές των αδιάθετων και αχρησιμοποίητων χώρων στις κτηριακές εγκαταστάσεις, ενώ οι πάγκοι της λαϊκής αγοράς κάθε Τετάρτη και Σάββατο καταλαμβάνουν τους χώρους του βόρειου πάρκινγκ. Τις πρώτες δεκαετίες λειτουργίας της ΚΑΚ, όταν οι καταναλωτές πήγαιναν με τα πόδια και το καρότσι τους στην αγορά, δεν ήταν άμεσα ορατές οι επιπτώσεις της κατάληψης του βόρειου

πάρκινγκ της Αγοράς. Στις ημέρες μας, που σχεδόν όλοι οι πελάτες της ΚΑΚ πάνε με το ιδιωτικό αυτοκίνητό τους στην αγορά, κάθε Τετάρτη και Σάββατο υπάρχει τεράστιο έλλειμμα θέσεων στάθμευσης, με συνέπεια να προκαλείται κυκλοφοριακό κομπούζιο. Το κομπούζιο και το έλλειμμα θέσεων στάθμευσης μεσομακροπρόθεσμα «εξωθούν» τους πελάτες της ΚΑΚ σε σούπερ μάρκετ που προσφέρουν άνετο και νόμιμο πάρκινγκ. Καμία δημοτική αρχή, όμως, δεν τόλμησε να προχωρήσει σε αναδιάταξη της λαϊκής αγοράς, ώστε να απελευθερωθεί το βόρειο πάρκινγκ και να αξιοποιηθούν οι στεγασμένοι χώροι της ΚΑΚ.

Εννοείται ότι για να είναι βιώσιμη η αναδιάταξη της ΚΑΚ και η απελευθέρωση του πάρκινγκ, θα πρέπει να προσφέρονται στους παραγωγούς της λαϊκής αξιόπιστες υπηρεσίες μεταφοράς των προϊόντων τους από τα αυτοκίνητα στους πάγκους διάθεσης. Εναλλακτικά, αν δεν επαρκούν οι στε-

γασμένοι χώροι της ΚΑΚ, η λαϊκή μπορεί να λειτουργήσει σε μόνιμους καλαίσθητους και σκεπασμένους πάγκους, είτε στο δυτικό πεζοδρόμιο της οδού Σπάρτης (που θα πεζοδρομείται τις ώρες λειτουργίας της λαϊκής) είτε δυτικά της Κεντρικής Αγοράς και ανατολικά του Νέδοντα, στους χώρους που σήμερα καταλαμβάνονται δωρεάν κυρίως από μεγάλα φορτηγά. Σε κάθε περίπτωση, η αναδιάταξη των χώρων της λαϊκής αγοράς πρέπει να συζητηθεί εκτενώς με εμπόρους και παραγωγούς πριν το κυκλοφοριακό κομφούζιο διώξει το κρίσιμο μέγεθος των καταναλωτών που απαιτείται για την επιβίωση της ΚΑΚ.

Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συζητήσουν επίσης με ειλικρίνεια και καλή διάθεση το ωράριο λειτουργίας της ΚΑΚ ώστε να εξυπηρετεί τις σύγχρονες ανάγκες. Η ΚΑΚ παραμένει κλειστή τόσο το Σάββατο το απόγευμα όσο και την Κυριακή, όταν ετησίως χιλιάδες επισκέπτες της Καλαμάτας

αναζητούν τοπικά προϊόντα και βρίσκουν όλα τα καταστήματα κλειστά. Αξίζει να σημειωθεί ότι τη θερινή περίοδο οι περισσότερες πτήσεις στον Αερολιμένα Καλαμάτας είναι το Σαββατοκύριακο και ότι τη χειμερινή περίοδο πολλοί επισκέπτες έρχονται στη μεσσηνιακή πρωτεύουσα για μονοήμερη εκδρομή την Κυριακή.

Μέσα στο ίδιο πλαίσιο εξυπηρέτησης των αναγκών των επισκεπτών της Καλαμάτας αλλά και της προώθησης των τοπικών προϊόντων, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη διοργάνωση τακτικών περιοδικών εκδηλώσεων γευσισγνωσίας (ελαιολάδου, κρασιού, τυριών κ.λπ.) ώστε να γνωρίσουν οι καταναλωτές τον διατροφικό πλούτο της Πελοποννήσου. Σε συνεργασία με το Επιμελητήριο και τις τοπικές επιχειρήσεις πρέπει να διοργανώνονται περιοδικές θεματικές εκθέσεις των τοπικών προϊόντων του πρωτογενή τομέα. Αν οι εκθέσεις αυτές συνδυαστούν με ποιοτικές πολιτιστικές εκδηλώσεις

στους χώρους της ΚΑΚ και το διπλανό Ανοιχτό Θέατρο, η Αγορά μπορεί να μετεξελιχθεί σε κέντρο της Πελοποννήσου όπως οι αρχαίες αγορές ήταν εμπορικό και πνευματικό κέντρο της πόλης-κράτους. Εξυπακούεται ότι η αναδιάταξη της αγοράς και η αναδιάρθρωση της ΚΑΚ θα αποτύχει αν δεν συνοδευτεί από γενναία επένδυση στις κτηριακές υποδομές ώστε να εκσυγχρονιστεί πλήρως η λειτουργία της. Έτσι κι αλλιώς, είναι τουλάχιστον δυσφημιστική για την Καλαμάτα και την Πελοπόννησο η εικόνα των δημόσιων χώρων υγιεινής που δεν πληρούν ούτε καν τους στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής.

Για να μείνει λοιπόν «Η αγορά της Καλαμάτας, η αγροτική ψυχή της Πελοποννήσου», όπως έγραψε η Maud Vidal-Naquet στη γαλλική έκδοση της Le Figaro, θα πρέπει η ΚΑΚ να εκσυγχρονιστεί και να αναβαθμιστεί σε διαρκή εκθεσιακό χώρο διάθεσης των προϊόντων του πρωτογενή τομέα.

Σε μια προσπάθεια άμβλυσης των προβλημάτων και εξωραϊσμού της κατάστασης κινείται η διοίκηση της ΚΑΚ με υπαγόρευση φυσικά του Δήμου Καλαμάτας. Όλα τα βλέπουν ωραία αλλά ευτυχώς βγαίνει και η είδηση ότι υπάρχει προοπτική πεζοδρόμησης της οδού Σπάρτης τις ημέρες της λαϊκής αγοράς και μεταφορά των παραγωγών στο πεζοδρόμιο. Ο Γιάννης Σινάπης μίλησε με όλους τους παράγοντες της ΚΑΚ και μας μεταφέρει το ρεπορτάζ.

Λύση στο πάρκινγκ με πεζοδρόμηση της οδού Σπάρτης

Ο πρόεδρος της Κεντρικής Αγοράς Καλαμάτας - δημοτικός σύμβουλος **Γιάννης Δούβας** ανέφερε, αρχικά, ότι “με προσπάθεια συνεχιζόμενης αναβάθμισης των υποδομών έχουμε δημιουργήσει έναν ιδανικό χώρο για τους επαγγελματίες, τους εμπόρους, τους παραγωγούς και τους αυξανόμενους επισκέπτες. Μετατρέψαμε την ΚΑΚ σε πολυχώρο πολιτισμού με εκδηλώσεις και διάφορες δράσεις”.

Παρατήρησε πως “στόχος μας είναι η ΚΑΚ να προσφέρει πολύτιμη δυναμική ανάπτυξη στην πόλη μας, να παρέχουμε ποιοτικά και φρέσκα προϊόντα, διατηρώντας ανταγωνιστικές τιμές και συγχρόνως να στηρίζουμε τους νέους αγρότες κι επιχειρηματίες, ενισχύοντας έτσι και την τοπική οικονομία”.

Κάνοντας έναν απολογισμό της θητείας του από τον Μάρτιο του 2024 που ανέλαβε πρόεδρος στην ΚΑΚ, κατέγραψε τις παρεμβάσεις βελτίωσης που έγιναν (επισκευές, καθαρισμούς, χρωματισμούς, νέους ξύλινους κάδους απορριμμάτων, μόνωσεις, φύτευση μουριών) και στάθηκε στη διοργάνωση εκδηλώσεων

σε συνεργασία με τους επαγγελματίες που έφεραν νέο κόσμο στην Αγορά.

Όσον αφορά τις παρεμβάσεις που έχουν προγραμματιστεί, δήλωσε: “Θέλουμε να ρίξουμε νέα ασφαλτο στο δυτικό πάρκινγκ, από τη γεφυροπλάστιγγα έως και του «Νικήτα» (παράλληλα του Νέδοντα). Προμήθεια μόνιμων και φορητών μέσων πυροπροστασίας του κτηρίου του συγκροτήματος της ΚΑΚ (πλήρης πυροπροστασία), τοποθέτηση σκία-

στων στο βόρειο πάρκινγκ (εκεί που λειτουργεί η λαϊκή) με ηλιακά πάνελ, ώστε η ΚΑΚ να είναι αυτόνομη με φωτιστικά (έχουμε δώσει το τοπογραφικό σε εξωτερικό συνεργάτη). Να κόψουμε στη δυτική πλευρά έναν ευκάλυπτο που έχει προκαλέσει βλάβη στο οδόστρωμα και να γίνει ανάπλαση, ώστε οι χονδρέμποροι να έχουν εύκολη πρόσβαση με τα φορτηγά τους. Και να συνεχίσουμε να διοργανώνουμε εκδηλώσεις, για να δείξουμε την εξωστρέφειά μας”.

Ο κ. Δούβας αναγνώρισε ότι “είναι ένα σοβαρό πρόβλημα το πάρκινγκ κάθε Τετάρτη και Σάββατο, που έχει λαϊκή” κι ενημέρωσε πως “έχουμε σκεφθεί, έχει πέσει στο τραπέζι του Δ.Σ. να μεταφέρουμε τη λαϊκή από το βόρειο πάρκινγκ και να τη βάλουμε στην οδό Σπάρτης, ώστε να ελευθερωθεί το πάρκινγκ για να μπορεί να εξυπηρετείται ο κόσμος”.

Απαντώντας σε ερώτησή μας, εκτίμησε ότι “δεν χωράνε, δυστυχώς, να μεταφέρουμε όλους τους παραγωγούς στο αίθριο και στον χώρο της βιολογικής αγοράς” και πρόσθεσε: “Τα νέα καταστήματα εστίασης στον αίθριο χώρο είναι τέσσερα. Είναι

σχεδόν έτοιμα, τις προσεχείς ημέρες θα λειτουργήσουν. Ευελπιστούμε σε 24ωρη βάση να υπάρχει κόσμος στην ΚΑΚ”.

Τέλος, ανέφερε ότι “σκέψη είναι σε ένα μέρος της βιολογικής να φτιάξουμε καινούργια καταστήματα, όχι για εστίαση, αλλά για γραφεία. Εχουμε προτάσεις για τουριστικά γραφεία, ιδιωτικό ΚΕΠ. Γύρω στα 5 με 6 μικρά γραφεία, για να έχουμε και περισσότερα έσοδα στο ταμείο της ΚΑΚ”.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

Ο πρόεδρος των επαγγελματιών της ΚΑΚ **Ηλίας Αλεξέας** παρατήρησε ότι “η Κεντρική Αγορά είναι πόλος έλξης για τους ντόπιους, γιατί γνωρίζουν για την ποιότητα και τις τιμές που υπάρχουν στα καταστήματα και στη λαϊκή, αλλά και για την τουριστική κίνηση. Γιατί όλοι γνωρίζουν ότι είμαστε από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα της Καλαμάτας και γενικά στην Ελλάδα είμαστε από τα πιο όμορφα μέρη που μπορείς να συναντήσεις και κόσμο για συναναστραφείς και να βρεις προϊόντα”.

Για τα προβλήματα της Αγοράς σημείωσε: “Προφανώς η αγοραστική δύναμη του καταναλωτή τα τελευ-

ταία χρόνια έχει πέσει και αυτό μεγάλο αντίκτυπο και στην κατανάλωση εδώ. Από την αρχή ο σχεδιασμός ήταν λίγο λάθος, από την άποψη ότι είμαστε η μοναδική αγορά που είμαστε εκτός του κεντρικού ιστού της πόλης. Ο κόσμος πρέπει να έρθει με αυτοκίνητο εδώ, που σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει πάντα ελεύθερο πάρκινγκ να κινηθεί ο καταναλωτής. Και αυτό είναι δύσκολο από τη στιγμή που έχει ήδη καταληφθεί «παράνομα» από την περιφερειακή λαϊκή αγορά. Ο αρχικός σχεδιασμός

της Αγοράς ήταν να υπάρχει μέσα στο κτήριο. Κάποια στιγμή, λόγω της υπερβολικής αύξησης των αγροτών έγινε καταπάτηση του βόρειου πάρκινγκ. Που σημαίνει πολύ λιγότερα αυτοκίνητα να μπορούν να παρκάρουν και δυστυχώς κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. η κίνηση και το παρκάρισμα είναι πάρα πολύ δύσκολα να γίνουν όπως πρέπει”.

Για τις λύσεις που εξετάζονται, ο κ. Αλεξέας δήλωσε: “Υπάρχει μια πρόταση που επεξεργάζεται εδώ και δύο χρόνια περίπου, να καταφέρουμε να μεταφέρουμε τη λαϊκή, την περιφερειακή αγορά που είναι στο βόρειο πάρκινγκ, να έρθει μπροστά στην Σπάρτης. Εχει ξεκινήσει ένας σχεδιασμός κατά πόσο μπορεί να είναι εφικτός, γιατί σίγουρα θα υπάρξουν κάποια προβλήματα στην αρχή. Από την άλλη θεωρούμε ότι θα προσφέρει πάρα πολύ μεγάλη ευχέρεια στο πάρκινγκ, γιατί θα ελευθερωθούν αυτές οι θέσεις που είναι και μαζεμένες κι έτσι ο κόσμος θα μπορεί να γυρίσει ελεύθερα σε όλο τον χώρο. Το δεύτερο που προσπαθούμε εδώ και χρόνια να καταφέρουμε, είναι να πέσει άσφαλτος στο πίσω μέρος της Αγοράς. Εκεί που υπάρχει μεγάλος χώρος και δεν εκμεταλλεύεται

Νίκος Κοτταρίδης

Νίκος Τσιοτίνας

Γιάννης Στασινόπουλος

Μαρία Ζαβαλιέρη - Χωραίτη

σωστά, γιατί δεν υπάρχει διαγράμμιση, δεν υπάρχει καλό έδαφος, με αποτέλεσμα τόσο τα φορτηγά των καταστημάτων του χονδρικού εμπορίου να μην παρκάρουν όπως μπορούν και να καταλαμβάνονται σωστά οι θέσεις. Πιστεύουμε ότι χάνουμε πάρα πολλές θέσεις στάθμευσης”.

Συνεχίζοντας, τόνισε ότι “το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το πάρκινγκ και να καταφέρουμε με τη βοήθεια της διοίκησης, γιατί η Αγορά ανήκει στον Δήμο Καλαμάτας, να συνειδητοποιήσει ο καταναλωτής ότι η Αγορά δεν είναι μόνο κάθε Τετάρτη - Σάββατο, είναι και καθημερινές. Ο,τι κάνουμε, το κάνουμε με ιδιωτική πρωτοβουλία, γίνονται προσπάθειες από όλους τους επιχειρηματίες, αλλά πρέπει να υπάρχει μια συστράτευση με όλους τους φορείς”.

Για τους ελεύθερους εσωτερικούς χώρους της ΚΑΚ, παρατήρησε πως “έχει γίνει μια προσπάθεια τα τελευταία δύο χρόνια να ανοίξουν κάποια καταστήματα εστίασης, που δεν έχει ολοκληρωθεί, οπότε δεν μπορεί να έχουμε άμεση αντίληψη της επιτυχίας ή όχι. Πάντως, κινείται προς το σωστό πνεύμα, το να εκμεταλλευτούν οι χώροι που είναι κενοί. Ο χώρος της βιολογικής αγοράς είναι ένας τεράστιος χώρος, που δυστυχώς μένει ανεκμετάλλευτος, γιατί η αγορά γίνεται κάθε Σάββατο και είναι και μικρή, είναι λίγοι οι παραγωγοί. Είναι ένα θέμα που πρέπει κάποια αρχή να το δει πώς μπορεί να αξιοποιηθεί”. Για την περίπτωση η λαϊκή στο

βόρειο πάρκινγκ να μεταφερθεί στο εσωτερικό της Αγοράς ανέφερε: “Να μην ξεχνάμε ότι το συνεχές αίτημα των παραγωγών της βόρειας λαϊκής είναι η στέγαση και μεις όλα τα χρόνια τους προσφέρουμε στέγαση εντός του κτηρίου. Επειδή έχουν «βολευτεί» με την ισχύουσα διάταξη και κανείς δεν θέλει να έρθει προς τα μέσα. Πριν 8 χρόνια που είχαμε κάνει μια έρευνα, δυστυχώς, υπάρχει ένα αντίστροφο ανάλογο ποσοστό. Δηλαδή, το 80% περίπου του τζίρου κυμαίνεται στη βόρεια έξω αγορά έναντι του 20% που γίνεται μέσα, ενώ αντιστρόφως τα έσοδα της Αγοράς είναι το 80% εντός των καταστημάτων και στη λαϊκή το 20%. Αυτό είναι λίγο άνισο και αυτό προσπαθούμε λίγο να βελτιώσουμε. Κι ελπίζουμε να γίνει στο άμεσο μέλλον”.

ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Ο Νίκος Κοτταρίδης από τη Βελίκα εκτίμησε ότι “είναι η καλύτερη λαϊκή αγορά της Πελοποννήσου, με φρέσκα και ποιοτικά προϊόντα και πολύ καλές τιμές. Και οι Καλαματιανοί είναι τυχεροί”. Παρατήρησε, ωστόσο, πως “η αγορά δεν έχει την απόλυτη στήριξη της δημοτικής αρχής”.

Δεν υπάρχουν συνθήκες ευρωπαϊκής αγοράς, τα αυτονόητα, στέγαστρα, ομοιομορφίες, όπως π.χ. στη Μεγαλόπολη. Με αντίξοες συνθήκες κάτω από τον ήλιο και το κρύο πλη-

ρώνουμε κάποια χρήματα, που δεν ανταποκρίνονται σε αυτά που προσφέρει η αγορά. Δεν ανταποδίδονται τα χρήματα που δίνουμε”.

Σημείωσε ότι “το πάρκινγκ είναι μεγάλο θέμα, δεν μπορεί ο κόσμος να παρκάρει. Στο πάρκινγκ των παραγωγών (πάνω από το Ανοιχτό Θέατρο), αν καθαριστεί σωστά, μπορούν να παρκάρουν άλλα τόσα αυτοκίνητα. Και γειτονικά κτήματα ο δήμος μπορεί να τα κάνει πάρκινγκ. Έχει μεγάλη επισκεψιμότητα η λαϊκή και πρέπει να αναβαθμιστεί”.

Για την περίπτωση οι παραγωγοί του βόρειου πάρκινγκ να μπουν στο εσωτερικό της αγοράς, δήλωσε αντίθετος κι εξήγησε: “Δεν υπάρχουν άδεια χώροι, δεν χωράμε. Που θα κατεβάσουμε πράγματα εκεί μέσα; Ποιος θα πρωτοξεφορτώσει εκεί;”.

Ο κ. Κοτταρίδης επέκρινε παραγωγούς κι εμπόρους που αφήνουν τα αυτοκίνητά τους στο πάρκινγκ που είναι για τους πελάτες, ανέφερε ότι “η λαϊκή του βόρειου πάρκινγκ στηρίζει τα καταστήματα της Κεντρικής Αγοράς” και τόνισε: “Οι λαϊκές απευθύνονται στον φτωχό λαό για φρέσκα και φθηνά προϊόντα. Και η δημοτική αρχή οφείλει να τις στηρίζει, γιατί έτσι στηρίζει τους δημότες της. Οι συνθήκες έχουν αλλάξει, πριν από 40 χρόνια μπορεί να χωράγαμε μέσα”.

Ο Νίκος Τσιοτίνας από την Τρίπολη παρατήρησε ότι “πρέπει να βελτιωθεί το πάρκινγκ. Κάθε Σάββατο να υπάρχει παρουσία της Δημοτικής

Αστυνομίας, να ρυθμίζει την κυκλοφορία. Να βάλουν 50 καρτόνια, όπως στα σούπερ μάρκετ, για να πηγαίνει ο κόσμος τα πράγματα στο αυτοκίνητό του. Η αγορά θέλει καλύτερες συνθήκες και για τους πωλητές και για τους καταναλωτές”.

Για την περίπτωση να μπουν στο εσωτερικό της ΚΑΚ ανέφερε πως “δεν χωράμε, δεν επαρκούν οι χώροι για τους παραγωγούς και για τα αυτοκίνητα να ξεφορτώσουμε”.

Ο Γιάννης Στασινόπουλος από τα Φιλιατρά επεσήμανε ότι “θέλουμε πάρκινγκ για τον κόσμο. Και να φύγουν τα βανάκια και τα αγροτικά εμπόρων και παραγωγών, που καταλαμβάνουν θέσεις εδώ δίπλα στην αγορά, για να παρκάρει ο κόσμος. Να πάνε όλα τα αυτοκίνητα στο πάρκινγκ πάνω από το Ανοιχτό Θέατρο”.

Για την περίπτωση να μπουν στο εσωτερικό της ΚΑΚ αναρωτήθηκε “θα έχουμε χώρο για να μπορούμε να ξεφορτώσουμε; Πώς θα μεταφέρουμε τα πράγματά μας;” και δήλωσε: “Κάποιοι έχουν πολλές κλύβες. Χωράμε όλοι μέσα; Και τα 2,5 μέτρα που μας έχουν δώσει, είναι πολύ λίγα. Έχουμε αρκετά πράγματα”.

Η Μαρία Ζαβαλιέρη - Χωραίτη από τη Θουρία επιβεβαίωσε ότι “το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το πάρκινγκ” και σημείωσε: “Αυτό μας ενδιαφέρει. Αν βρίσκει πάρκινγκ ο πελάτης, θα έρχεται στην αγορά. Στη λαϊκή ο κόσμος ξέρει ότι τρώει ποιοτικά προϊόντα, αλλά ο δήμος δεν στηρίζει τη λαϊκή και τον κόσμο. Πρέπει να τοποθετηθούν στέγαστρα για να προστατευτούμε κυρίως από τη βροχή. Η διοίκηση της ΚΑΚ πρέπει να ασχοληθεί”.

Για την περίπτωση να μπουν στο εσωτερικό της ΚΑΚ παρατήρησε πως αυτοί (η διοίκηση) δεν έχουν οργανώσει τα πράγματα για να πάμε μέσα. Δεν ξέρω αν χωράμε όλοι μέσα. Θα μπορούσαν να έχουν ανακουφίσει την αγορά, να είχαν αξιοποιήσει κάποια πράγματα”.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΟΙ

Ο Παναγιώτης Σιαμπής, αφού διευκρίνισε ότι “οι χονδρέμποροι είμαστε ένα ξεχωριστό κομμάτι της Αγοράς, που ήρθε εδώ επί Μπένου”, σημείωσε: “Είμαστε 7 ημέρες την

Παναγιώτης Σιαμπής

Κυριάκος Γιαννακόπουλος

εβδομάδα, κρατάμε ζωντανή την Αγορά. Είναι δύσκολη η κατάσταση, μας δυσκολεύει τις ημέρες της λαϊκής. Έχουν γίνει βήματα μπροστά τα τελευταία 10 χρόνια, με εξωστρέφεια, με μαγαζιά, με τα βιολογικά προϊόντα και έχει κάνει τον κόσμο να έρθει στην Αγορά. Ακόμα είναι και ο τουρίστας που θέλει να περάσει από την Αγορά της πόλης που επισκέπτεται. Δεν το είχαμε παλιότερα αυτό, φαίνεται να αλλάζει. Και αναφέρομαι και στον επισκέπτη από την Αθήνα, που έρχεται για Σαββατοκύριακο”.

Ο Π. Σιαμπής συμφώνησε ότι “το πάρκινγκ ήταν εξαρχής το πρόβλημα της ΚΑΚ και παραμένει” κι εξήγησε: “Αν δεν υπήρχε, η Αγορά θα έπαιρνε μεγάλη πίτα από τα μεγάλα σούπερ μάρκετ. Είναι ανασταλτικός παράγοντας. Το πρόβλημα δυσκολεύει, γιατί τώρα δεν γίνεται να κλειστεί το ποτάμι”.

Για την προοπτική να βοηθήσουν οι χονδρέμποροι την ΚΑΚ τις μέρες λαϊκής και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι, σημείωσε: “Γιατί αυτές τις δύο μέρες της λαϊκής να μην δουλεύουμε; Τετάρτη και Σάββατο ένα φορτηγό δυσκολεύεται να ξεφορτώσει, δεν μπορεί να μπει στην Αγορά. Δυσκολευόμαστε να μεταφέρουμε πράγματα. Είναι φορές που αφήνουμε φορτηγό εκτός Αγοράς, γιατί δεν μπορεί να μπει και μεταφέρουμε απ’ αυτό με άλλο μικρότερο πράγματα στην Αγορά, που χρειάζομαστε. Είναι στιγμές που ένα φορτηγό θέλει και μισή ώρα να φύγει από την Αγορά. Όταν μετακι-

νήσαμε κάποια φορτηγά στο Πεδίο Βολής για να βοηθήσουμε μας άδειάζαν τα ρεζερβουάρ και ψάχναμε μπαταρίες. Τα βάζουμε εδώ και για να τα προστατεύουμε. Είναι και το θέμα της φύλαξης που έχουμε τα φορτηγά εδώ. Αυτός είναι ο χώρος μας, εδώ πρέπει να δουλέψουμε”.

Καταλήγοντας, παρατήρησε ότι “πρέπει να βοηθήσουν και οι ίδιοι οι παραγωγοί, που αφήνουν τα αυτοκίνητά τους στο πάρκινγκ για τους πελάτες” και τόνισε πως “αν δεν είχαμε το θέμα του πάρκινγκ, θα είμαστε πολύ καλά”.

Ο Κυριάκος Γιαννακόπουλος ανέφερε αρχικά ότι “έχει ανέβει η ΚΑΚ, έχουν φτιαχθεί καταστήματα, έχει ανοδική πορεία” και σημείωσε: “Το πρόβλημα της Αγοράς το ζούμε τις δύο μέρες που έχει λαϊκή, που δεν μπορούμε με τα φορτηγά μας να έχουμε καλή πρόσβαση κι έξοδο, λόγω της κίνησης. Δεν γίνεται να φύγουν τα φορτηγά. Εμείς πώς θα δουλέψουμε; Λόγω της εργασίας λείπουν κάποιες ώρες κι επιστρέφουν. Κάνουμε ό,τι μπορούμε για να βοηθήσουμε την Αγορά, αλλά είμαστε άλλο κομμάτι, ξεχωριστό”.

Υπενθύμισε πως “είχε γίνει παλιότερα, είχαμε μετακινήσει φορτηγά και υπήρχε πρόβλημα, δεν βελτιωνόταν η κατάσταση” και πρόσθεσε: “Είναι και η κίνηση μεγάλο πρόβλημα, το μπουτιλιάρισμα που πιάνει από τον μικρό κυκλικό κόμβο στην Αρτέμιδος και δεν ξεμπλοκάρει. Και όλα τα αυτοκίνητα των χονδρεμπόρων να έφευγαν, ουσιαστική λύση δεν θα δινόταν”.

Γνωρίζουν οι τουρίστες των Βαλκανίων την Πελοπόννησο;

“Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα για διακοπές κλασικού τύπου (ήλιος – θάλασσα)” αναφέρει μιλώντας στο “Π” ο διευθυντής του γραφείου του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού στο Βελιγράδι. Ο καταγόμενος από την Καλαμάτα Γιώργος Κακούτης, που έχει στην αρμοδιότητα του γραφείου του τη Σερβία, την Κροατία και τη Σλοβενία με παράλληλα καθήκοντα στην Υπηρεσία Εξω-

τερικού ΕΟΤ Ρουμανίας με αρμοδιότητα τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Ουκρανία αναφέρεται στην εικόνα που έχουν οι Βαλκάνιοι για την Πελοπόννησο και τις προοπτικές που υπάρχουν στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός τουριστικού ρεύματος από την αγορά των Βαλκανίων προς τη νότια Ελλάδα με... δυνατό χαρτί τις επιλογές θρησκευτικού προορισμού που υπάρχουν σε ποικιλία στην Πελοπόννησο.

Συνέντευξη στον Δημήτρη Πλεμμένο

■ Είναι γνωστό ότι τουριστικά τα Βαλκάνια για προφανείς λόγους προτιμούν τη Βόρεια Ελλάδα. Με βάση την εμπειρία σας υπάρχουν προοπτικές επέκτασης του τουριστικού ρεύματος και προς την υπόλοιπη χώρα; Είναι αλήθεια ότι οι επισκέπτες από τη Βαλκανική Χερσόνησο προτιμούν να ταξιδεύουν με το δικό τους μεταφορικό μέσο. Ειδικότερα, ένα μεγάλο μέρος των τουριστών από τα Βαλκάνια (κυρίως Σερβία, Ρουμανία και Βουλγαρία) επισκέπτονται την Ελλάδα οδικώς, λόγω της ευκολίας πρόσβασης αλλά και της γειννίας με τη χώρα μας. Λόγω αυτής της τάσης, προορισμοί της Βορείου Ελλάδος, όπως η Χαλκιδική, η Πιερία, η Καβάλα, η Θάσος και η Κέρκυρα, αποτελούν κορυφαίους προορισμούς για τους επισκέπτες από τις βαλκανικές χώρες.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται η τάση για εξερεύνηση νέων ελληνικών τουριστικών προορισμών. Προς αυτήν την κατεύθυνση,

έχουν συμβάλει σημαντικά οι απευθείας αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ των βαλκανικών πρωτευουσών (Βελιγράδι, Βουκουρέστι) με νησιωτικούς προορισμούς της Ελλάδας (Χανιά, Ηράκλειο, Ρόδος, Σκιάθος, Κεφαλλονιά). Λαμβάνοντας υπ’ όψιν τα παραπάνω, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ενίσχυσης του τουριστικού ρεύματος από τα Βαλκάνια στην Ελλάδα τόσο χωρικά όσο και χρονικά.

■ Οι Βαλκάνιοι πιστεύετε γνωρίζουν την Πελοπόννησο, στον βαθμό που θα μπορούσαν να την εντάξουν στο πρόγραμμά τους ως προορισμό;

Παρά το γεγονός ότι η Πελοπόννησος αποτελεί έναν λιγότερο γνωστό τουριστικό προορισμό για τα Βαλκάνια, έχουν γίνει προσπάθειες να ενταχθούν προορισμοί της Περιφέρειας σε τουριστικά πακέτα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Πελοπόννησος (Αραξός) αποτέλεσε νέο προορισμό για μεγάλο διοργανωτή ταξιδιών από τη Ρουμανία το 2023 με πτήσεις από Τιμισοάρα, ενώ το 2024 ενισχύθηκε σημαντικά με πτήσεις

και από Βουκουρέστι. Η Πελοπόννησος υποδέχεται ναυλωμένες πτήσεις (Charter) από τη Ρουμανία, ενώ όσον αφορά την αγορά της Σερβίας, κάποιοι Tour Operators έχουν εντάξει προορισμούς της Περιφέρειας στο πρόγραμμά τους (Λουτράκι, Ξυλόκαστρο, Πόρτο Χέλι).

Σε κάθε περίπτωση, αυτό που συμπεραίνεται είναι ότι η Πελοπόννησος παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες εξέλιξης για τις αγορές των Βαλκανίων.

■ Πέρα από τις κλασικές μορφές τουρισμού, η Πελοπόννησος μεταξύ άλλων έχει αρκετές επιλογές θρησκευτικού τουρισμού. Με δεδομένη την κοινή θρησκεία θεωρείτε ότι αυτό θα μπορούσε να ήταν από τους παράγοντες που πρέπει να αναδειχθούν;

Για τις αγορές των Βαλκανίων – ιδίως δε για τη ρουμανική τουριστική αγορά, τα ταξίδια θρησκευτικού τουρισμού στο εξωτερικό έχουν σημειώσει σταθερή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Λόγω του κοινού ορθόδοξου δόγματος, η Ελλάδα συγκαταλέγεται στους αγαπημένους προορισμούς

των Ρουμάνων προσκυνητών. Οι προσφορές για προσκυνήματα είναι εξαιρετικά πολλές και το πλεονέκτημα αυτής της ειδικής μορφής τουρισμού είναι ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Η Πελοπόννησος περιλαμβάνεται στα περισσότερα προγράμματα θρησκευτικού τουρισμού, με επιλογές όπως Καλάβρυτα-Μέγα Σπήλαιο, Ιερά Μονή Μαλεβής, Ιερός Ναός Αγίας Θεοδώρας του νομού Αρκαδίας κ.α.. Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσική ομορφιά της Πελοποννήσου σε συνδυασμό με τις πολλαπλές επιλογές για θρησκευτικό και πολιτιστικό τουρισμό, η Πελοπόννησος θα μπορούσε

σύντομα να γίνει σημαντικός πόλος έλξης για πραγματοποίηση προσκυνημάτων και για επίσκεψη σε λατρευτικούς χώρους.

■ **Το Γραφείο του ΕΟΤ που διευθύνετε, πριν λίγους μήνες διοργάνωσε ταξίδι γνωριμίας Σέρβων Διοργανωτών Ταξιδιών με την Πελοπόννησο. Μιλήστε μας λίγο για αυτή την πρωτοβουλία και για την απήχηση που είχε;**

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), μέσω του δικτύου των Υπηρεσιών που διαθέτει στο εξωτερικό, έχει ως αποστολή την προώθηση και προβολή του ελληνικού τουρι-

στικού προϊόντος διεθνώς. Ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την επίτευξη αυτού του στόχου, αποτελεί και η διοργάνωση Ταξιδιών Εξοικείωσης (Fam Trips) για τους ιθύνοντες της εκάστοτε αγοράς αρμοδιότητάς τους, αλλά και Δημοσιογραφικά Ταξίδια (Press Trips) με εκπροσώπους Μ.Μ.Ε. αλλά και διαμορφωτές γνώμης (Influencers).

Σημειώνεται ότι τα ταξίδια εξοικείωσης συντελούν στην προβολή του εκάστοτε τουριστικού προορισμού, την ενίσχυση της εικόνας της χώρας, της ενίσχυσης της αντίληψης της χώρας ως ιδανικού τόπου διακοπών και την αύξηση του του-

ριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα.

Υπό αυτό το πρίσμα και λαμβάνοντας υπ' όψιν το feedback από τη σερβική τουριστική αγορά, η Υπηρεσία Εξωτερικού Ε.Ο.Τ. Σερβίας σε συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου, διοργάνωσε Ταξίδι Εξοικείωσης (Fam Trip) τον Νοέμβριο του 2024, με τη συμμετοχή εκπροσώπων από τους μεγαλύτερους Διοργανωτές Ταξιδιών της Σερβίας.

Οι εκπρόσωποι, επισκέφθηκαν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της Πελοποννήσου: Καλαμάτα, Γιάλοβα, Καρδαμύλη, Λιμένι, Αρεόπολη, Μονεμβασιά, Ναύπλιο. Βασικός σκοπός της επίσκεψής τους ήταν να έρθουν σε επαφή με την ξενοδοχειακή και τη γενικότερη τουριστική προσφορά ενός μέρους της Περιφέρειας.

Τόσο οι ίδιοι οι προορισμοί όσο και τα καταλύματα που επισκέφθηκαν, εντυπώσισαν τους εκπροσώπους, οι οποίοι επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο για την τουριστική προσφορά της περιοχής, όσο και για το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό

περιβάλλον της Περιφέρειας.

Για το 2023, η Υπηρεσία μας, πάλι σε συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου, διοργάνωσε Δημοσιογραφικό Ταξίδι (Press Trip) με τη συμμετοχή μιας Σέρβας δημοσιογράφου, το οποίο εντάχθηκε στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής του Ε.Ο.Τ. για την προώθηση των θεματικών μορφών τουρισμού που αυτοί προσφέρουν οι ελληνικοί προορισμοί, καθώς και την ανάδειξη της πολυποίκιλης ελληνικής ενδοχώρας.

■ **Ως έμπειρος επαγγελματίας τουρισμού, αλλά και ως καταγόμενος από τη Μεσσηνία ποια θεωρείτε ότι είναι τα στοιχεία που η Πελοπόννησος - ως γεωγραφική περιφέρεια- θα πρέπει να αναδείξει για να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες;**

Αναμφίβολα, η Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα για διακοπές κλασικού τύπου (ήλιος – θάλασσα). Παράλληλα, διαθέτει αξιόλογους πόρους που

συνδέονται με την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού, όπως ο πολιτιστικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, κ.α.

Κατά την άποψή μου, διαθέτει όλα εκείνα τα θέλγητρα και τους πόρους για να προσφέρει στον επισκέπτη μια ολοκληρωμένη ταξιδιωτική εμπειρία, βασισμένη στην αυθεντικότητα.

Ερχόμενοι στις τουριστικές αγορές των Βαλκανίων, αξίζει να σημειωθεί ότι οι νέες τάσεις και προοπτικές που διαμορφώνονται – επιλογή τουριστικών καταλυμάτων υψηλότερης κατηγορίας, ανάδειξη νέων προορισμών με ποιοτικές υπηρεσίες, διάθεση ανακάλυψης νέων θεματικών εμπειριών, βρίσκονται σε μεγάλη συνάφεια με το τουριστικό προϊόν της Πελοποννήσου συνολικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι καλές κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην Περιφέρεια, ευνοούν την πραγματοποίηση ταξιδιών και πέραν της θερινής τουριστικής περιόδου, συμβάλλοντας στη μείωση της εποχικότητας.

15 χρόνια προσηλωμένος στην Ιστορία του 1821

Συνέντευξη στην **Κωνσταντίνα Δρακουλάκου**

Επιστήμονας, ιστορικός, συγγραφέας και δημοσιογράφος της εφημερίδας «ΠΡΩΤΗ» Πύργου, ο Θεόδωρος Λάμπρος υπήρξε ειδικός συνεργάτης του Δήμου Πύργου σε θέματα πολιτισμού και τοπικής ιστορίας την περίοδο 2020-2024 και ασχολείται ενεργά με την ιστορική αναβίωση, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην Ελληνική Επανάσταση του 1821. Στο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το μαθητικό τετράδιο – ημερολόγιο του Δήμου Πύργου για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης, το οποίο μοιράστηκε στα δημοτικά σχολεία του δήμου, το βιβλίο-λεύκωμα με τίτλο «Γεγονότα και άγνωστες πτυχές που σημάδεψαν την Ηλεία κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821», το μίνι δίγλωσσο βιβλίο – οδηγός του Δήμου Πύργου με τίτλο «Από την Αρχαία Φειά στο Κατάκολο», του οποίου είχε την επιμέλεια της έκδοσης, και το βιβλίο «Φράγκοι και Βυζαντινοί στην Ηλεία». Το Skalistiri.news, του οποίου είναι δημιουργός, είναι το μοναδικό στην Ηλεία και την Πελοπόννησο αμιγώς ιστορικό, μίνι πόνταλ για την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Περιλαμβάνει διάφορες θεματικές ενότητες, όπως άγνωστες πτυχές του Αγώνα της Ανεξαρτησίας, αγωνιστές, γεγονότα και άλλα θέματα, δίνοντας στους επισκέπτες τη δυνατότητα να περιηγηθούν και να διαβάσουν ιστορικές πληροφορίες. Πρόσφατα, ο Θεόδωρος Λάμπρος τιμήθηκε με το Βραβείο Κοινού στην Κατηγορία «Καινοτομία – Επιστήμη» για την αναγνώριση του συγγραφικού – ιστορικού του έργου σε ειδική εκδήλωση που οργάνωσε η εφημερίδα «Πελοπόννησος». Μιλώντας στο κατάμεστο συνεδριακό Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών, πέρασε το μήνυμα της αγάπης που πρέπει να έχουμε όλοι για την ιστορία.

Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε: «Αγαπήστε την Ιστορία. Η Ιστορία έχει φως αλλά και σκοτάδι. Στόχος όλων όσων ασχολούμαστε με την Ιστορία και εμού προσωπικά, που λέω πάντα ότι μαθαίνω Ιστορία κάθε μέρα, είναι να δώσουμε περισσότερο φως στην Ιστορία και λιγότερο σκοτάδι μέσα σε μια πολύ δύσκολη και ζοφερή εποχή, όπου η Ιστορία και ειδικά το 1821 αποδομείται από τους κάθε είδους αποδομητές ιστορικούς, ακαδημαϊκούς, δημοσιογράφους, ερευνητές, που προσπαθούν να διαστρεβλώσουν και να μας δώσουν μια διαφορετική Ιστορία από αυτή που ξέρουμε και έχουμε μάθει από τις πηγές».

Ο συγγραφέας ασχολείται ενεργά με την ιστορική έρευνα και συγγραφή για πάνω από δεκαπέντε χρόνια και η τιμητική αυτή διάκριση δικαίωσε την προσπάθεια που κάνει για την ανάδειξη της Ιστορίας και του Πολιτισμού.

■ **Τι σας ενέπνευσε να ασχοληθείτε με την Ιστορία και, συγκεκριμένα, με την αναβίωση του 1821;**

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 με γοήτευσε από την παιδική μου ηλικία. Αντί να ζωγραφίζω αμαξάκια, όπως τα περισσότερα παιδιά, εγώ σχεδιάζα ήρωες της Επανάστασης, όπως ο Αθανάσιος Διάκος και ο Οδυσσέας Ανδρούτσος. Θα μπορούσε κάποιος να αναρωτηθεί πώς τους ήξερα τότε. Είχα τη χαρά να έχω στο σπίτι βιβλία για το 1821, τα οποία διάβαζα όσο πιο νωρίς μπορούσα. Στη συνέχεια, ο δάσκαλός μου στην πέμπτη και έκτη δημοτικού, ο κ. Γκότσης, μας δίδαξε την Ιστορία με τρόπο που μας έκανε να την αγαπήσουμε. Έτσι, αποφάσισα να σπουδάσω Ιστορία. Όσο για την αναβίωση του 1821, είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με τον κινηματογραφιστή Ιωάννη Κωνσταντίνο Μουτσούλα πριν από περίπου έξι χρόνια και να δημιουργήσουμε ντοκιμαντέρ για την Ελληνική Επανάσταση σε συνεργασία με αναβιωτές από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Επίσης, υπήρξα ιδρυτικό μέλος και πρώτος πρόεδρος του Αναβιωτικού Συλλόγου «Σύλλογος Φίλων Ιστορίας Χαράλαμπος Βιλαέτης», τον οποίο δημιουργήσαμε το 2019 στην πόλη του Πύργου.

■ **Αν αναλογιστούμε την Ελληνική Επανάσταση του 1821, ποιο θεωρείτε ως το πιο σημαντικό δίδαγμα για τη σύγχρονη εποχή;**

Το σημαντικότερο δίδαγμα είναι η ομόνοια και η ενότητα που έδειξαν οι Έλληνες όλων των κοινωνικών

στρωμάτων για τον κοινό σκοπό της απελευθέρωσης από τους Οθωμανούς. Δυστυχώς, όμως, υπήρξαν και πτυχές διχόνοιας και εμφυλίων συγκρούσεων που σχεδόν τորπίλισαν την Επανάσταση. Είναι σημαντικό να κρατήσουμε το μάθημα της ενότητας, ενώ ταυτόχρονα να αποφύγουμε τη διχόνοια και τους εμφύλιους σπαραγμούς που μας καταστρέφουν.

■ **Ποιοι παράγοντες, κατά τη γνώμη σας, ευθύνονται για την έλλειψη ιστορικής γνώσης στους Νεοέλληνες;**

Ο κυριότερος παράγοντας είναι το αδιάφορο ενδιαφέρον των Νεοελλήνων για τη δική τους ιστορία. Δεν μπορώ να δικαιολογήσω ανθρώπους που δεν γνωρίζουν την ιστορία τους, εκτός αν δεν είχαν την ευκαιρία να μάθουν. Αλλά δεν μπορώ να κατανοήσω αυτούς που δεν ενδιαφέρονται να μάθουν. Επιπλέον, οι οικογένειες, τα σχολεία και τα μέσα ενημέρωσης συχνά δεν επιτελούν τον ρόλο τους στην προώθηση της ιστορικής γνώσης.

■ **Ποιες προτάσεις έχετε για να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ ερευνητών και εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία της ιστορίας στα σχολεία;**

Η πολιτεία πρέπει να ενισχύσει τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας στα σχολεία σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, ιστορικούς, ερευνητές και δημοσιογράφους. Χρειάζονται κίνητρα και υποστήριξη για να αναδειχθούν οι ιστορικές πτυχές και να δοθεί η σωστή εκπαίδευση στους μαθητές. Δυστυχώς, η ιστορία σήμερα

συχνά αντιμετωπίζεται ως βαρετό μάθημα, κάτι που αποτρέπει τους μαθητές από το να την αγαπήσουν.

■ **Η εμπειρία σας ως διευθυντής σύνταξης, αρχισυντάκτης και συντάκτης σε εφημερίδες και περιοδικά σας βοήθησε να διακρίνετε την ανάγκη για κάτι όπως το "skalistiri.news" στον χώρο της ενημέρωσης;**

Η ανάγκη να δημιουργήσω ένα μίνι ιστορικό πόρταλ στο skalistiri.news ήταν ο πρώτος στόχος από την πρώτη μέρα λειτουργίας του πόρταλ μου που τον Μάιο κλείνει έξι χρόνια ζωής. Ήταν δηλαδή κάτι που θα το έκανα έτσι και αλλιώς τόσο για να αναδείξω και μέσα από το πόρταλ μου την ελληνική μας ιστορία και ειδικά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 όσο και να φέρω το κάτι διαφορετικό στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Χωρίς καμία διάθεση εγωισμού μπορώ να σας πω με σιγουριά ότι το skalistiri.news του οποίου έχω την χαρά να είμαι ο δημιουργός του είναι το μόνο στην Ηλεία, θα μπορούσα να πω και στη Πελοπόννησο που έχει αμιγώς μίνι ιστορικό πόρταλ για το 1821 με διάφορες κατηγορίες όπως οι άγνωστες πτυχές του αγώνα της ανεξαρτησίας, οι αγωνιστές, τα γεγονότα και άλλες κατηγορίες όπου μπορεί κανείς να περιηγηθεί και να διαβάσει του λόγου το αληθές.

■ **Υπάρχει κάποιο έργο ή βιβλίο που θα προτείνατε ανεπιφύλακτα σε έναν νέο που ενδιαφέρεται για την ελληνική Ιστορία; Θα συνιστούσα το έργο του Διο-**

νύσιου Κόκκινου για την Ελληνική Επανάσταση, καθώς και το βιβλίο του Σαράντου Καργάκου για το 1821. Αυτά τα έργα είναι θεμελιώδη για την κατανόηση της επαναστατικής περιόδου και προσφέρουν μια ολοκληρωμένη εικόνα του Αγώνα για την ανεξαρτησία.

■ Ο συνδυασμός των ρόλων ιστορικού, δημοσιογράφου και συγγραφέα αποτελεί πρόκληση. Ποιος είναι ο τρόπος σας να ισορροπείτε ανάμεσα σε αυτούς;

Ο συνδυασμός αυτών των ρόλων απαιτεί καθημερινή προσπάθεια και ισχυρή αφοσίωση. Κάθε μέρα προσπαθώ να αναδεικνύω την ιστορία, τόσο μέσα από την ερευνητική μου δουλειά όσο και μέσω των δημοσιογραφικών και συγγραφικών δραστηριοτήτων μου. Όσο δύσκολο κι αν είναι, θεωρώ ότι καταφέρνω να ισορροπώ μεταξύ αυτών των ρόλων.

■ Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ιστορικής συνείδησης. Ποια είναι η άποψή σας για τον τρόπο που το επιτυγχάνουν σήμερα;

Πολλά ΜΜΕ, δυστυχώς, εστιάζουν σε θέματα που δεν προάγουν την ιστορική συνείδηση, όπως κοινωνικά και αστυνομικά θέματα. Υπάρχουν ελάχιστα ΜΜΕ που επικεντρώνονται στην Ιστορία και την ανάδειξη της τοπικής κληρονομιάς. Στην εφημερίδα μου και στο πόρταλ "skalistiri.news", προσπαθούμε να κρατήσουμε ζωντανή την ιστορική μνήμη και να ενισχύσουμε το ενδιαφέρον για την ιστορία του τόπου μας.

■ Η μορφή του Γεωργάκη Ολύμπιου αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για εσάς. Τι σας ώθησε να δημιουργήσετε μια δραματοποιημένη ταινία για τη ζωή του;

Χαίρομαι που δίνεται η ευκαιρία να μιλήσω για τον Γεωργάκη Ολύμπιο. Ο Γεωργάκης Ολύμπιος είναι ο αγαπημένος μου ήρωας του 1821 από μικρό παιδί. Με είχε συγκινήσει και ακόμα με συγκινεί το ηρωικό του τέλος στη Μονή Σέκου στην

Β.Α. Ρουμανία τον Σεπτέμβριο του 1821, όταν με λίγους συμπολεμιστές του ανατίναξε το κωδωνοστάσιο της Μονής και πέρασε στην αθανασία υπερασπιζόμενος σαν άλλος Κωνσταντίνος Παλαιολόγος την πατρίδα του και τα ιδανικά του.

Ήταν ένας αγνός αγωνιστής του οποίου η οικογένεια επίσης είχε άσχημο τέλος. Πάντα λοιπόν ήθελα να κάνω κάτι για να τιμήσω τη μνήμη του. Η ευκαιρία ήρθε πριν τρία χρόνια με τον αγαπημένο μου φίλο και Μεσσηνίο κινηματογραφιστή Ιωάννη Κ. Μουτσούλα όπου γυρίσαμε μια μικρού μήκους δραματοποιημένη ταινία - ντοκιμαντέρ, για να τιμήσουμε τη μνήμη του και να αναδείξουμε τον αγώνα του που λίγοι τον ξέρουν.

■ Η παραγωγή αυτής της ταινίας απαιτούσε συνεργασία ανθρώπων από διαφορετικές περιοχές. Ποιο ήταν το κλειδί για την επιτυχία αυτής της προσπάθειας;

Η επιτυχία αυτής της προσπάθειας οφείλεται στην αφοσίωση και την αγάπη που δείξαμε όλοι για την ολοκλήρωση αυτής της μικρού μήκους δραματοποιημένης ταινίας-ντοκιμαντέρ. Δεν ήταν καθόλου εύκολο, καθώς η παραγωγή πραγματοποιήθηκε από μια ομάδα μόλις

επτά ατόμων, με δικά μας οικονομικά και χωρίς καμία εξωτερική βοήθεια ή υποστήριξη από φορείς. Ωστόσο, καταφέραμε να την ολοκληρώσουμε και είχα την τιμή να συμμετάσχω ενεργά στη συγγραφή του σεναρίου και της ιστορίας. Η ταινία αυτή έχει ήδη συμμετάσχει στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους στην Ανδρίτσαινα Ηλείας και έχει προβληθεί σε σχολικές μονάδες, καθώς και στη Στρατιωτική Μονάδα της ΣΕΤΤΗΛ Πύργου.

■ Πρόσφατα τιμηθήκατε στα «Πρόσωπα της Χρονιάς» σε ειδική εκδήλωση στην Πάτρα από την εφημερίδα «Πελοπόννησος». Πώς νιώθετε για αυτήν τη διάκριση; Το περιμένετε;

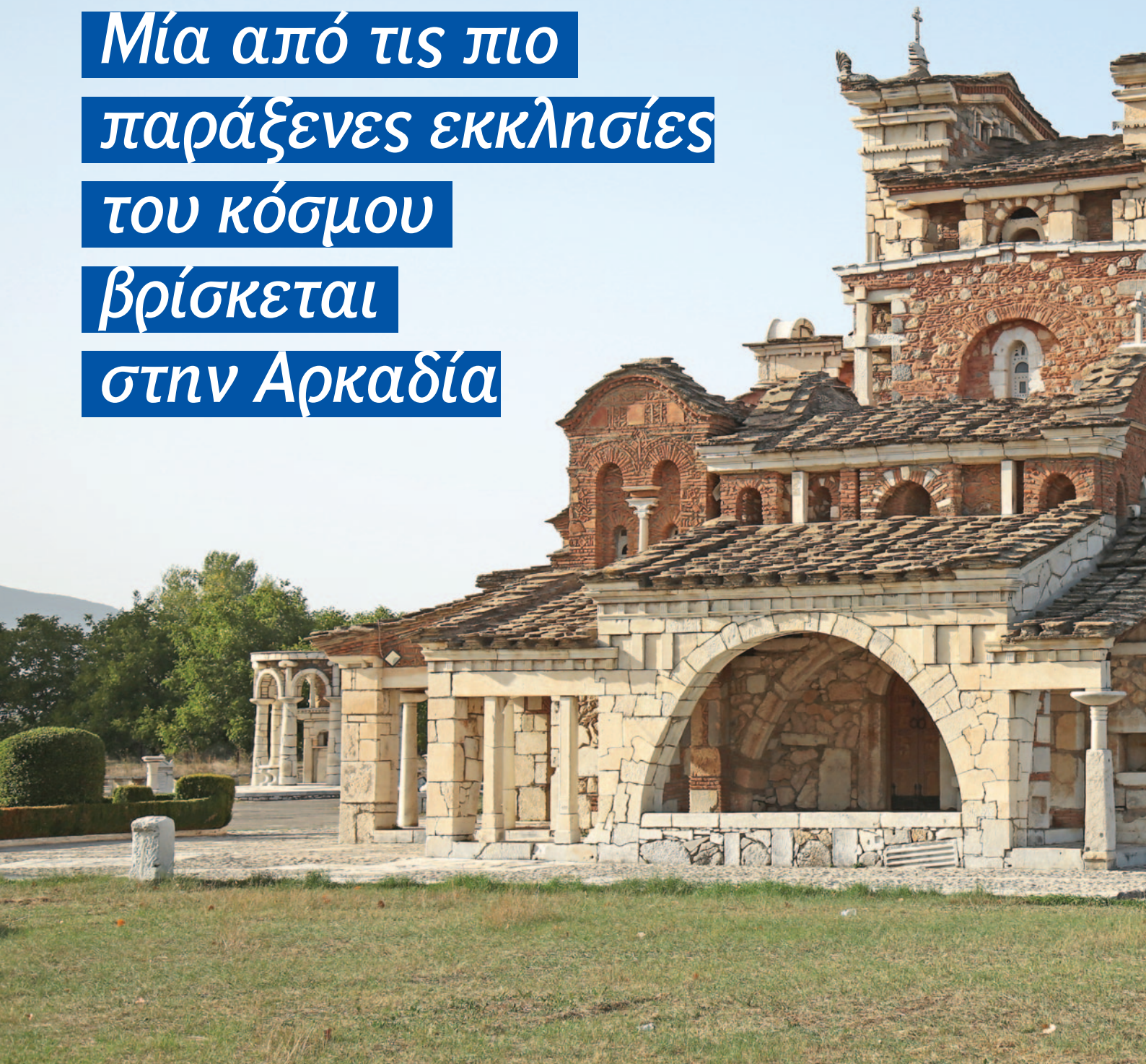
Η βράβευση ως «Πρόσωπο της Χρονιάς» ήταν μια σημαντική επιβράβευση για τις προσπάθειες που καταβάλλω εδώ και σχεδόν είκοσι χρόνια στην ανάδειξη της ιστορίας μας. Θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους τους φίλους, τους επιστήμονες, αλλά και εσάς προσωπικά, που υποστηρίζετε το έργο μου. Η διάκριση αυτή, που προήλθε από το κοινό, τη θεωρώ ιδιαίτερα τιμητική και σημαντική, καθώς αναγνωρίζεται η προσπάθεια που κάνω για την προβολή της ιστορίας μας. Νιώθω ιδιαίτερα χαρούμενος και ενισχυμένος από αυτή την τιμή, η οποία μου δίνει ακόμα μεγαλύτερη ώθηση να συνεχίσω με ακόμη πιο έντονη αφοσίωση το έργο μου.

■ Σχετικά με τα μελλοντικά σας σχέδια, έχετε κάποια συγκεκριμένα ιστορικά θέματα που σκοπεύετε να εξερευνήσετε περαιτέρω;

Αυτή τη στιγμή, έχω ολοκληρώσει δύο νέες συγγραφικές προσπάθειες. Η πρώτη αφορά μια έκδοση για το 1821, η οποία αναδεικνύει άγνωστες πτυχές και γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης. Η δεύτερη είναι ένα ιστορικό μυθιστόρημα για το 1821, με κεντρικό ήρωα τον Πύργιο αγωνιστή Χαράλαμπο Βιλαέτη. Όπως πάντα, το ταξίδι στην ιστορία συνεχίζεται, με νέες συγγραφικές πρωτοβουλίες και δράσεις για την περαιτέρω ανάδειξη και προβολή της ιστορίας μας.

ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Μία από τις πιο
παράξενες εκκλησίες
του κόσμου
βρίσκεται
στην Αρκαδία

Ρεπορτάζ:
Τάσος Ανδρικόπουλος

Με την Πελοπόννησο να είναι γεμάτη εκκλησίες, μεγάλους ναούς και ξωκλήσια σκαρφαλωμένα στα πιο ιδιαίτερα και παράξενα σημεία, οι εκπλήξεις και οι εμπειρίες που μπορεί να συναντήσει ένας επισκέπτης ποικίλουν ανά περιοχή. Ανάμεσα τους, ένα εντυπωσιακό οικοδόμημα στην

“καρδιά” του κάμπου της Αρχαίας Μαντινείας ξεχωρίζει με την πρώτη ματιά, έχοντας χαρακτηριστεί ως μία από τις πιο παράξενες εκκλησίες όχι μόνο της χώρας αλλά του κόσμου. Πρόκειται για την εκκλησία της Αγίας Φωτεινής, ένα αρχιτεκτονικό αριστούργημα το οποίο αποτελεί σημείο αναφοράς στην Αρκαδία, όντας ένα έργο τέχνης που υμνεί τον ελληνικό πολιτισμό στο πέρασμα των αιώνων.

Η εν λόγω εκκλησία δεν βρίσκεται πάνω σε κεντρικό δρόμο. Είναι χτισμένη απέναντι από τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Μαντινείας, 13 χιλιόμετρα βόρεια της Τρίπολης, οπότε για να την δει κάποιος πρέπει να μεταβεί εκεί στοχευμένα. Ο κάμπος της Μαντινείας, αποτελεί έναν τόπο όπου η ιστορία και η φύση “παντρεύονται” αρμονικά, αποτελώντας μια καλή εναλλακτική για τους επι-

σκέπτες της Αρκαδίας. Η ιδιαίτερη αυτή εκκλησία είναι δημιουργία του ταλαντούχου αρχιτέκτονα, ζωγράφου και αιογράφου Κώστα Παπαθεοδώρου, ο οποίος κατάφερε με μοναδικό τρόπο να συνδυάσει στοιχεία από την αρχαία ελληνική κληρονομιά με τη χριστιανική παράδοση. Το αποτέλεσμα είναι ένα πρωτοποριακό και εμβληματικό μνημείο που αποτυπώνει το όραμα του δημιουργού

του, έχοντας προκαλέσει έντονες συζητήσεις γύρω από την αισθητική και συμβολική του αξία.

ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ 55 ΧΡΟΝΩΝ

Η ιστορία της κατασκευής ξεκινά το 1970 όταν ο Μαντινειακός Σύνδεσμος αναζητούσε έναν αρχιτέκτονα για να φτιάξει μια ξεχωριστή εκκλησία στην περιοχή. Ο Κώστας Πα-

παθεοδώρου, ανέλαβε το έργο δίχως δεύτερη σκέψη, θεωρώντας το -όπως έχει δηλώσει κατά το παρελθόν- «όνειρο ζωής». Ο κ. Παπαθεοδώρου που ήταν μαθητής του Δημήτρη Πικιώνη, την εποχή που τον προσέγγισαν δούλευε στο Υπουργείο Πολιτισμού πλάι στον Σπύρο Μαρινάτο, θέση αξιοζήλευτη την εποχή εκείνη. Για να δουλέψει τη δημιουργία της Αγίας Φωτεινής παραιτήθηκε από τη θέση του στο Υπουργείο, προχωρώντας αν μη τι άλλο σε ένα τολμηρό σχέδιο. Ο ίδιος εργάστηκε με πάθος για την υλοποίησή του, ενώ όπως ανέφερε στο "Π" η αφοσίωση του δεν έχει σταματήσει 55 χρόνια μετά, δημιουργώντας ακόμα και σήμερα αιογραφίες. Η εκκλησία τελείωσε εξωτερικά το 1973 και συνέχισε να διακοσμείται τα επόμενα χρόνια. Ο κ. Παπαθεοδώρου χρησιμοποίησε υλικά από λατομεία και κατεδαφίσεις, τα οποία επεξεργαζόταν ο ίδιος για να τους δώσει την επιθυμητή μορφή. «Αυτό που επιθυμώ από τους επισκέπτες και πιστούς όλα αυτά τα χρόνια είναι να καταλάβουν πρωτίστως με τη διαίσθησή τους, τί ήθελα να πω και που ήθελα να "πάω". Ηθελα να μιλήσω για την ανάγκη που έχει ο άνθρωπος να επικοινωνεί με τον Κύριο, μέσω μορφών και όχι μέσα από λόγια. Η αρχιτεκτονική μιλάει με άλλα δεδομένα, εστιάζοντας στον εσωτερικό κόσμο ο οποίος είναι δύσκολο να λυθεί» σημείωσε, τονίζοντας πως το ωραιότερο έργο του Θεού είναι ο άνθρωπος. «Εμείς τον αγαπάμε τον Κύριο μας; Αυτό το ερώτημα θέτει ο ναός της Αγίας Φωτεινής μέσω της αρχιτεκτονικής και της ζωγραφικής» υπογράμμισε, κάνοντας λόγο για μια υπέροχη χρονική στιγμή όταν του έγινε η πρόταση να κάνει την μελέτη για να χτίσει το ναό. Ο ίδιος, περιέγραψε την πορεία του από εκείνο το σημείο και έπειτα ως «θυσία της ζωής», καθώς οι ατελείωτες ώρες που διέθεσε για τον σκοπό αυτό τον απομάκρυναν από την οικογένεια του.

«Είχα επαφή με την αρχιτεκτονική της παλιάς εποχής από την Ευρώπη και φυσικά από την Ελλάδα, οδηγώντας με στη δημιουργία ενός ονείρου το οποίο σιωπά και περνάει τα δικά του μηνύματα» συμπλήρωσε. Χαρακτηριστικό της αγάπης του κ. Πα-

παθεοδώρου για την Αγία Φωτεινή είναι το γεγονός πως αναλαμβάνει και χρέη ξεναγού όταν του ζητηθεί, χαρίζοντας με χαρά κάθε φορά τις γνώσεις του μέσα από τις καθηλωτικές του περιγραφές. Ο ίδιος άλλωστε έχει επιλέξει ως τόπο διαμονής του την Αρκαδία για να είναι όπως μας είτε συνεχώς κοντά στην Αγ. Φωτεινή, δουλεύοντας ακόμα έργα για το ναό. Γεννηθείς το 1937 και με καταγωγή από τον Αρκαδικό Ατσίχλωο, ο Κώστας Παπαθεοδώρου μέσω της αρχιτεκτονικής του εκπέμπει το συναίσθημα του δέους. Δέος που δεν έχει να κάνει με το θρησκευτικό ή το λατρευτικό συναίσθημα, αλλά με το θάρρος του αρχιτέκτονα, φτάνοντας στο σημείο κάποιιοι να τον αποκαλέσουν “Ελληνα Γκαουντί”.

ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Το κτίριο δίνει την αίσθηση ότι κινείται, με τις κυρτές επιφάνειες και τις μη ορθές γωνίες να αποτελούν ξεχωριστές λεπτομέρειες του χώρου.

Στο εσωτερικό υπάρχουν ψηφιδωτά με παραστάσεις από την αρχαία μυθολογία δίπλα σε χριστιανικές μορφές. Ο δημιουργός του ήθελε να εκφράσει τη σχέση του ανθρώπου με το θείο και την ενότητα της ελληνικής παράδοσης. Η πρωτοποριακή εκκλησία της Αγίας Φωτεινής που είχε χαρακτηριστεί από τον ζωγράφο Γιάννη Τσαρούχη «Φλέβα νερού για τους διψώντες» προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί αντικρουόμενες κριτικές, διαφωνίες και αντιπαραθέσεις. Μάλιστα, είχε προκαλέσει και την παρέμβαση της επίσημης Εκκλησίας, απαιτώντας την αντικατάσταση κάποιων αγιογραφιών, όπως και έγινε. Εκτός από τον κυρίως ναό στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας χτίστηκαν δύο ακόμα κατασκευές. Το «Ηρώων», προς τιμή όλων εκείνων που αγωνίστηκαν για την πατρίδα και κατάγονται από τον παλιό Δήμο Μαντινείας και στα δυτικά της εκκλησίας το «Φρέαρ Ιακώβ» που συμβολίζει τη συνάντηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα. Όταν επισκεφτεί δε κανείς

την εκκλησία και τις δει δίπλα της έχει την ψευδαίσθηση ότι είναι αρχαία, ακόμα και όταν γνωρίζει ότι χτίστηκαν πριν λίγες δεκαετίες...

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΨΙΑ

Ως προς την επισκεψιμότητα του χώρου, ο πρόεδρος του Μαντινειακού Συνδέσμου Τρίπολης Ευάγγελος Καπόγιαννης μας ενημέρωσε πως κατά τη διάρκεια του έτους γίνονται κάποιες λειτουργίες στο ναό, όπως ανήμερα της Σαμαρείτιδος και του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού. Παράλληλα, ενδιαφέρον υπάρχει και για μυστήρια από πολλές οικογένειες, με τον Σύνδεσμο να ρυθμίζει τις λεπτομέρειες. Ο κ. Καπόγιαννης υπενθύμισε πως στα 5 χλμ. από το ναό υπάρχει το Σπήλαιο Κάψια, με τη σύνδεση των δύο χώρων να είναι δεδομένη για τους περισσότερους επισκέπτες. Ο ίδιος, πληροφόρησε πως βάση καταγραφής στο Σπήλαιο, το 2024 έκλεισε με 35.000 επισκέπτες, δείχνοντας η περιοχή τη δυναμική της.

**“Όλα θέλουν κόπο
αλλά χρειάζεται
και τύχη”**

Είναι από τους ηθοποιούς που έκανε εντύπωση την πρώτη του κιόλας εμφάνιση. Ο Γιάννης Εγγλέζος γέννημα θρέμμα Καλαματιανός, είναι μεταξύ των νέων ηθοποιών που στέκονται στιβαρά στη σκηνή αλλά και στον φακό. Η επιλογή του να σπουδάσει στη σχολή του Εθνικού Θεάτρου τον έκανε να έρθει αντιμέτωπος με τον εαυτό του, καθώς και με την υπευθυνότητα να λειτουργεί εντός μιας καλλιτεχνικής ομάδας. Είναι ένας από τους πρωταγωνιστές της καθημερινής τηλεοπτικής σειράς του Alpha "Άγιος Έρωτας" και μας λέει για το "αίσθημα ευθύνης" που έχει ο ηθοποιός ώστε να αποδώσει μια ενδιαφέρουσα ιστορία.

■ Η απόφαση να ακολουθήσεις την τέχνη της υποκριτικής ήταν αρχικός στόχος ή προέκυψε;

Προέκυψε στην πορεία της ζωής μου ως μια επιλογή που θα μου έδινε κίνητρο να σηκωθώ το πρωί από το κρεβάτι μου και εξακολουθεί να ισχύει. Μακάρι να συνεχίσει να είναι έτσι για καιρό ακόμα.

■ Η εμπειρία των σπουδών στη σχολή του Εθνικού Θεάτρου;

Με καθόρισε σαν άνθρωπο. Αναγκάζεται κανείς, όταν σπουδάζει την τέχνη της υποκριτικής, να έρθει αντιμέτωπος με τον εαυτό του, μεταξύ άλλων. Αυτό, σε συνδυασμό και με την λειτουργία της ομάδας, του έτους δηλαδή, μπορεί να σε αλλάξει ριζικά.

■ Η αποτίμηση που κάνεις εσύ στην επαγγελματική πορεία σου αυτά τα χρόνια ποια είναι;

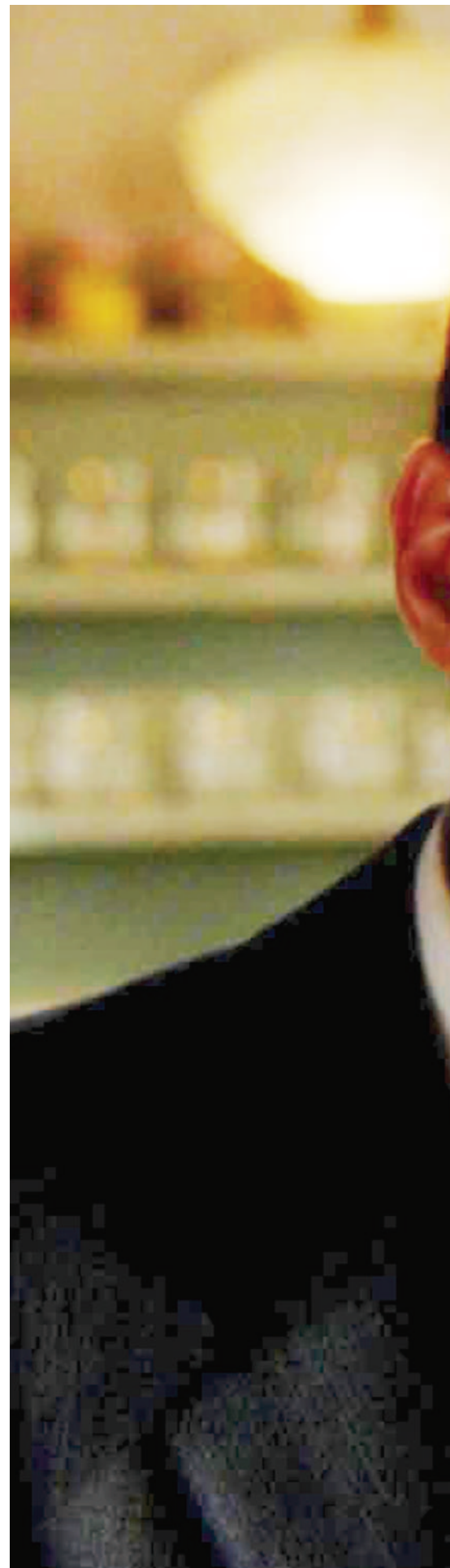
Προσπαθώ να μην κάνω αποτίμηση μιας πορείας, ειδικά όταν αυτή δεν έχει ακόμα τελειώσει. Δεν με

απασχολεί ιδιαίτερα. Θέλω να συνεργάζομαι με ωραίους ανθρώπους και γενναίους καλλιτέχνες.

■ Θέατρο, κινηματογράφος, τηλεόραση απ' την αρχή της καριέρας σου. Θέλει κόπο ή είναι και τύχη;

Όλα θέλουν κόπο και ειδικά μια τέχνη με πολύ λεπτές αποχρώσεις. Να αφιερώσεις ένα κομμάτι του χρόνου σου και να το κάνεις σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά πιστεύω πως οτιδήποτε έχω ή δεν έχω κάνει βασίζεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό στην τύχη. Ακόμη και γενικά στη ζωή, το με ποιους ανθρώπους θα συναντηθείς, τι επιλογές θα έχεις μπροστά σου.

■ Με πρωταγωνιστικό ρόλο στην καθημερινή σειρά του Alpha "Άγιος Έρωτας", "μπαίνεις" στα σπίτια των θεατών. Τι συναισθήματα σου δημιουργεί αυτό; Κυρίως ένα αίσθημα ευθύνης και σεβασμού στη δουλειά. Το να απευ-

θύνεσαι σε πολύ κόσμο σημαίνει ότι πρέπει να κάνεις μια ιστορία ενδιαφέρουσα για τον οποιονδήποτε. Σε αναγκάζει να είσαι alert.

■ **Η ιδανική συνθήκη στην οποία θα ήθελες να υπηρετείς την τέχνη σου, ποια είναι;**

Μου έχει πάρει πολύ καιρό να αποδεχτώ ότι οι συνθήκες δεν θα είναι ποτέ ιδανικές. Ας μην κάνω πίσω βήματα τώρα. Σημασία έχει να δίνεις τον καλύτερό σου εαυτό, ανεξαρτήτως συνθηκών.

■ **Πώς σκέφτεσαι ότι θα μπορούσε να λειτουργεί ένα ΔΗΠΕΘΕ όπως της Καλαμάτας; Με δεδομένη την ιστορία του, αλλά και την ανάπτυξή του σε μια σύγχρονη πόλη;**

Είμαι της άποψης ότι η επαρχία διψάει για ποιοτικό και συνάμα λαϊκό θέατρο. Πιστεύω ότι θα ήταν πολύ χρήσιμο να αναλάβει ένα περιφερειακό θέατρο μια ομάδα νέων ανθρώπων, με όνειρα, πίστη και όρεξη για δουλειά και να το αντιμετωπίσουν σαν κολλεκτίβα. Να ανεβαίνει θέατρο ρεπερτορίου και πειραματικό και ελληνικό και όλα. Δεν ξέρω πόσο ρεαλιστικό είναι να συμβεί και να διατηρηθεί κάτι τέτοιο. Ας αρκεστώ να το ονειρεύομαι.

■ **Ποιο είναι το βασικό που χρειάζεται μια σύγχρονη θεατρική παραγωγή; Είναι πάντα απαραίτητη προϋπόθεση να υπάρχει ισχυρή χρηματοδότηση;**

Πάνω από όλα χρειάζεται καλλιτέχνες με όραμα και θέληση να πουν μια ιστορία. Όλα τα υπόλοιπα είναι ασύγκριτα μικρότερης σημασίας. Συμπεριλαμβανομένης και της χρηματοδότησης.

■ **Αν είχες την δυνατότητα επιλογής, θα συμμετείχες σε έργο "κλασικού" ρεπερτορίου ή σε κάτι "πρωτοποριακό";**

Κλέβοντας την ατάκα από έναν αγαπημένο συνάδελφο, θα πω ότι κάνω επιλογή μου αυτό που μου φέρνει η τύχη. Όλα θέλω να τα κάνω. Με ενδιαφέρει να μην χάσω το πάθος για λεπτοδουλειά και λεπτομέρεια. Το αν θα συμβεί σε έργο ρεπερτορίου ή όχι, αυτό ελάχιστα με αφορά.

«Ματιές»
στη no1 γκαλερί
φωτογραφιών
στα social media...

Επιμέλεια: Τάσος Ανδρικόπουλος

InstaStories

Ελαφόνησος,
ένας επίγειος παράδεισος...

Θυμίζει μέρος εξωτικό, με τις λευκές απέραντες αμμουδιές και την εκπληκτική φυσική ομορφιά να είναι τα δυνατά χαρτιά του που μαγεύουν τον επισκέπτη. Η Ελαφόνησος βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Πελοποννήσου κι έχει έκταση μόλις 19 τετραγωνικά χιλιόμετρα και απόσταση 570 μέτρα από την απέναντι ακτή της χερσονήσου. Άγρια τοπία και μικρές αμμουδιές συνθέτουν ένα ξεχωριστό τοπίο που καλεί τους επισκέπτες να το εξερευνήσουν. Γαλαζοπράσινα νερά και λευκή άμμος είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του νησιού αποτελώντας έναν από τους καλύτερους προορισμούς για αναψυχή. Στο χωριό της Ελαφονήσου θα δει επίσης κανείς μια ήρεμη ατμόσφαιρα και έναν όμορφο παραλιακό δρόμο ενώ γραφικό είναι και το λιμανάκι με τις βάρκες. Ιδίως όσοι θέλουν να την απολαύσουν πιο ήρεμη και χωρίς πολύ κόσμο, τότε ένας από τους ανοιξιάτικους μήνες μπορεί να αποτελέσει αφορμή για μια εξόρμηση, όπως αποδεικνύει το στιγμιότυπο του Παναγιώτη Πουλάκου.

@p.poulakos

Πύλος,
η «αρχόντισσα
της Μεσσηνίας»

Πολλοί την αποκαλούν «αρχόντισσα της Μεσσηνίας» και δεν έχουν άδικο, καθώς πρόκειται για ένα από τα πιο αρχοντικά μέρη της Πελοποννήσου. Μια κωμόπολη με μακραίωνη ιστορία, αφού τη συναντάμε για πρώτη φορά στα Ομηρικά Έπη. Ο λόγος φυσικά για την Πύλο με τη μοναδική αύρα που αποπνέει και τη γραφική ομορφιά. Αμφιθεατρικά χτισμένη, με τα λευκά κτίρια και τις κόκκινες κεραμοσκεπές, δημιουργεί την εντύπωση ότι είναι κάποιο νησί. Σημείο αναφοράς της πόλης αποτελεί η κεντρική πλατεία Τριών Ναυάρχων με τον πλάτανο και τους εντυπωσιακούς φοίνικες, ενώ στα όσα αξίζει να δει από κοντά κάποιος είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πύλου, το στίτι του Ολυμπιονίκη Κωστή Τσικλητήρα ο οποίος καταγόταν από την Πύλο, καθώς και οι Καμάρες, μέρος του παλιού υδραγωγείου, λίγο έξω από τον οικισμό. Ωστόσο, το πιο σημαντικό αξιοθέατο της κωμόπολης είναι το κάστρο της, γνωστό και ως Νικόκαστρο ή Κάστρο Ναβαρίνου που βρίσκεται στο νότιο τμήμα της, εστιάζοντας πολλές φορές σε αυτό λήψεις drone, όπως αυτή του Γιάννη Καράμπελα.

@jkkfilmmaker7

Μονεμβασιά, ο ορισμός του ρομαντικού προορισμού...

Η Μονεμβασιά είναι από τα μέρη εκείνα όπου όποια εποχή και αν την επισκεφτεί κάποιος, είναι εξίσου υπέροχη. Σαν άλλος... χαμαιλέοντας η καστροπολιτεία «ντύνεται» με εικόνες, χρώματα και αρώματα της κάθε εποχής, πόσο μάλλον την Άνοιξη. Γι' αυτό αποτελεί πάντα ιδανική επιλογή για μια απόδραση το Σαββατοκύριακο ή για σύντομες διακοπές. Και χωρίς αμφιβολία, η Άνοιξη είναι η εποχή που της πάει πολύ, οπότε όσοι ψάχνετε για την επόμενη εξόρμησή σας, η Μονεμβασιά δεν πρέπει να λείπει από τις επιλογές σας. Γνωστή και ως «Γιβραλτάρ της Ανατολής», αφού θυμίζει τον βράχο του Γιβραλτάρ σε μικρογραφία, η Μονεμβασιά, εκτός από τη μαγευτική της αύρα, κουβαλάει και μία ένδοξη ιστορία. Όσο για την ώρα που την αναδεικνύει περισσότερο, αυτή δεν είναι άλλη από το δειλινό, με τους χρωματισμούς που δημιουργούνται να φανερώνουν το μεγαλείο της. Η φωτογραφία είναι του Νεκτάριου Μαστορόπουλου.

@nektarios.mastoropoulos

Μπούρτζι, το δημοφιλές αξιοθέατο στο Ναύπλιο

Το Μπούρτζι είναι αδιαμφισβήτητα ένα από τα δημοφιλέστερα αξιοθέατα του Ναυπλίου. Σημείο αναφοράς για την όμορφη πόλη της Αργολίδας, πρωταγωνιστεί στα φωτογραφικά κλικ των επισκεπτών της. Κι αν οι περισσότεροι το «χρησιμοποιούν» ως φόντο για τις αναμνηστικές τους φωτογραφίες, η ιστορία που έχει να διηγηθεί είναι περισσότερο μαύρη, απ' όσο θα περίμενε κανείς. Το μικρότερο από τα δύο κάστρα ορόσημα του Ναυπλίου -εντυπωσιακότερο όλων φυσικά είναι το περίφημο Παλαμήδι- μοιάζει να αναδύεται από τη θάλασσα, μια ανάσα από την διάσημη παραλιακή περαντζάδα του Ναυπλίου. Αρχικά, στη νησίδα που εντοπίζεται στο κέντρο του λιμανιού του Ναυπλίου είχε χτιστεί βυζαντινός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Θεόδωρο -όπως και ονομάζεται το μικρό νησάκι. Η αρχική ονομασία του ενετικού κάστρου που όλοι σήμερα γνωρίζουμε ως Μπούρτζι, ήταν το νησάκι του Αγίου Θεοδώρου -έτσι αποκαλούνταν από τους ναυτικούς- καθώς έτσι ονομάζεται το νησάκι όπου χτίστηκε το 1473 από τον Ιταλό μηχανικό Γκαμπέλο. Ο τελευταίος του έδωσε το όνομα Castello dello Soglio, που στα τουρκικά σημαίνει «Νησί-φρούριο». Η εικόνα ανήκει στον Γιάννη Χούσο.

@giannischousos

Ανακαλύψτε υπέροχες φωτογραφίες στο Instagram του [eleftheriaonline.gr](https://www.instagram.com/eleftheriaonline.gr) και του [travel.eleftheriaonline.gr](https://www.instagram.com/travel.eleftheriaonline.gr). Υπολογίστε στα hashtag σας το [#eleftheriaonline](https://www.instagram.com/eleftheriaonline) και το [#traveleleftheriaonline](https://www.instagram.com/travel.eleftheriaonline) έτσι ώστε οι συλλογές τους να γίνουν άλμπουμ με τις ταξιδιωτικές σας στιγμές.

TRAVEL

eleftheria
online.gr

το ταξίδι
ξεκινάει
από εδώ

[travel.eleftheriaonline.gr](https://www.travel.eleftheriaonline.gr)

IONIAN

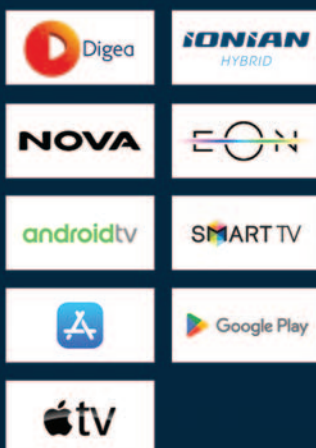

ioniantv.gr

μαζί μας είσαι παντού!

Νο1 κανάλι στην ΠΖ6

Το IONIAN TV
εκπέμπει επίγεια
μέσω DIGEA
σε 12 Νομούς

follow us #IonianTV

Κολοκυθοκεφτέδες

Επιμέλεια:
Κωνσταντίνα Δρακουλάκου

νηστίσιμοι

ΣΥΝΤΑΓΗ

Με εύκολα, αναλυτικά βήματα και μυστικά "κόλπα" που θα κάνουν έμπειρο από την πρώτη στιγμή και τον πιο αρχάριο της κουζίνας!

Υλικά

- 1/2 κιλό κολοκύθια
- 1/4 ματσάκι δυόσμο (προαιρετικά)
- 1 1/2 φλυτζάνια του τσαγιού αλεύρι για όλες τις χρήσεις
- 1 κουταλιά του γλυκού baking powder
- Αλάτι και πιπέρι
- 1 κουταλιά της σούπας διατροφική μαγιά
- 80-100 γραμμάρια silken tofu καλά στραγγισμένο από τα υγρά του
- 1/4 - 1/2 φλυτζάνι του τσαγιού σόδα ή μπύρα
- 1 φλυτζάνι του τσαγιού υγρά (χυμό από τα κολοκύθια συν όσο νερό τυχόν χρειάζεται για να συμπληρωθεί)
- Καλαμποκέλαιο για τηγάνισμα

Από το βιβλίο:
Τα Νόστιμα Σπιτικά Φαγητά
της Οικογένειας: Τόμος 1
Κατάλληλα για vegan
& Σαρακοστή

Εκτέλεση:

Ξύνουμε την λεπτή φλούδα των κολοκυθιών για να τα καθαρίσουμε, τα πλένουμε και σε ένα τρυπητό που έχουμε προσαρμόσει σε ένα βαθύ μπολ τρίζουμε το κολοκύθι από τον τρίφτη του κρεμμυδιού (το χοντρό του μέρος).

Προσθέτουμε 1/4 κουταλάκι του γλυκού αλάτι. Με τα χέρια μας το πιέζουμε πολύ καλά δυνατά ώσπου να "μαραθεί" το κολοκύθι και να αποβάλει όλα του τα υγρά. Το αφήνουμε να σταθεί για περίπου 20' - 30' λεπτά. Κατόπιν στύβουμε με όλη μας την δύναμη να αποβάλει ό,τι υγρό του έχει απομείνει. Μετρούμε το υγρό των κολοκυθιών με ένα φλυτζάνι του τσαγιού για να ξέρουμε πόσο νερό ακόμα πρέπει να προσθέσουμε. Ανακατεύουμε το αλεύρι με το baking powder και την διατροφική μαγιά.

Στο αλεύρι με τα ανακατωμένα σε αυτό ξηρά υλικά προσθέτουμε το υγρό των κολοκυθιών ανακατεύοντας μέχρι να ομογενοποιηθεί το μείγμα. Κατόπιν, προσθέτουμε τα τριμμένα κολοκύθια. Στύβουμε δυνατά με τα χέρια μας το silken tofu για να αποβάλει τυχόν υγρά, το θρυμματίζουμε με τα δάχτυλα μας και το προσθέτουμε στον χυλό των κεφτέδων. Προσθέτουμε τη μπύρα. Ανακατεύουμε καλά ώστε να έχουμε έναν ομοιογενή χυλό και αν χρειάζεται διορθώνουμε με νερό ώστε να έχουμε έναν

ελαφρά πηκτό χυλό. Διορθώνουμε την γεύση με αλάτι και πιπέρι.

Βάζουμε σε μέτρια-δυνατή φωτιά ένα βαθύ τηγάνι με λάδι, τόσο όσο να μπορεί να σκεπάζει τους κεφτέδες, να ζεσταθεί. Το λάδι είναι έτοιμο όταν καθώς με ένα κουταλάκι του γλυκού ή της σούπας (ανάλογα με το μέγεθος που θέλουμε να έχουν οι κεφτέδες μας) ρίχνουμε μέσα λίγο από το χυλό και αυτός αμέσως αρχίζει να φουσκώνει, να πιάνει κρούστα από το κάτω μέρος του και να ανεβαίνει στην επιφάνεια του λαδιού. Τότε με ένα γεμάτο βαθύ κουτάλι της σούπας ή κουτάλι του γλυκού ρίχνουμε χυλό στο καυτό λάδι για να σχηματιστούν οι κεφτέδες.

Προσέχουμε να μην ρίχνουμε πολλούς κεφτέδες τη φορά, αλλά αφήνουμε χώρο για να φουσκώσουν κατά το τηγάνισμα και να μην κολλήσουν ο ένας με τον άλλο. Όταν οι κεφτέδες φουσκώσουν, πάρουν ένα χρυσοκόκκινο χρώμα και ανέβουν στην επιφάνεια, τους γυρίζουμε και από την άλλη μεριά και αφήνουμε να τηγανιστούν από όλες τις πλευρές μέχρι να πάρουν ένα ανοιχτό χρυσοκάστανο χρώμα.

Τους βγάζουμε με τρυπητή κουτάλα από το τηγάνι και τους αφήνουμε για 2'-3' σε χαρτί κουζίνας για να βγάλουν ό,τι περιττό λάδι έχουν απορροφήσει. Συνεχίζουμε το τηγάνισμα μέχρι να τελειώσει όλος ο χυλός και να τηγανισθούν οι κεφτέδες.

ΑΔΟΥΛΩΤΗ ΜΑΝΗ

Εκδοτικός οίκος - Βιβλιοπωλείο - Αναμνηστικά

Την θύμηση της Μάνης, της πέτρας και του αέρα της Μάνης,
την έπαιρνα πάντα μαζί μου, όπου πήγαινα. Σαν φυλαχτό.

[ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΤΕΡΗΣ - ΤΣΙΜΠΙΔΑΡΟΣ]

**ΟΛΑ ΜΑΣ ΤΑ ΕΙΔΗ -ΒΙΒΛΙΑ & ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ- ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΣΑΣ,
ΠΑΝΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΜΕ ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ, ΕΠΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ**
Επικοινωνία: Γ.Π. Δημακόγιαννης, Τηλ.: **27330 53670 & 6978 991863**

E-mail: adoulotimani1991@gmail.com και dimakpg@gmail.com

Σύντομα κοντά σας: www.adoulotimani.gr

Το μενού μας, με βασικά συστατικά το ελαιόλαδο και το λεμόνι, αποτελείται από φρέσκα και χειροποίητα υλικά.

Οι συνταγές μας είναι παραδοσιακές, βασισμένες στον αγαπημένο σας μεσογειακό τρόπο μαγειρέματος, αλλά με ένα *twist*.

Τα υλικά έρχονται καθημερινά για να προετοιμάσετε τις αγαπημένες σας σαλάτες, χορτοφαγικά γεύματα, μπιφτέκια και φελάφελ.

Όλα τα γεύματά μας ετοιμάζονται τη στιγμή που τα παραγγέλνετε. Απολαύστε το γεύμα σας, τις αγαπημένες σας μπύρες ή το αγαπημένο σας κρασί στην παλιά πόλη της Καλαμάτας.

Υπαπαντής 3, Καθαράματα
τηλ. 2721 028400

**Η μεγάλη
ψηφιακή
εφημερίδα
της Πελοποννήσου**

eleftheria
online.gr

**Για να
μαθαίνετε
αμέσως
τα γεγονότα**

**Μαζί και το
περιοδικό**

